

RIRAGA PAAWORO ROJANKINATZINIRI OROOMAJATZI

1 ¹Nokoyi niwethateeyemini, rooomajatzi, tsikarika pikanta piyeeki. Naaka Paaworo jankineeyimiro-rini iroka. Rotyaantakina Jesokirishito nantawaetziniri. Ikwakaakina nokamanteeyerini atziri tsika ikantari Tajorentsi rowawijaakotantzi. Tekatsi paashini ikowakaenari. ²⁻³Tema paerani ikamanteeyakirini Tajorentsi riraga kamanantayitzirorini iñaani ipoñaakya jenokinta Itomi, ratziritapaaki, rowawijaakoeoyantayaririni maawaeni kaari kameethatayitatsirini. Ikantakirini rirotaki icharineeteni Iraviiri riraga jewawenantatsiri maawaeni joriiyo paeraniperoroña. Roojatzi rojankinata-kaantakaririni Tajorentsi riraga kamanantayitzirorini iñaani, rootaki ojeekantakari iroñaaka Iwaperite Tajorentsi. ⁴Roojatzi ipokantaka Jesokirishito jaka kipatsikika, rowama-gaetawakiri, roojatzi ipiriinantanaa. Rootaki ayoteeyantakani eeniro itajorenka, rirotaki Itomi Tajorentsi, eejatzi okithaatakiri Ishire. Rootaki apinkathaperoeyantakaririni. ⁵Naapatzi-yakari riraga Jesoshi, rootaki ikaminthaantakaririni, eejatzi rotyaanantakanarini aapatziyakagaeyaa-rini maawaeni paashinijatzitatsiri atziri. ⁶Eejatzi eeroripaeni, ikowakaakimi pisheninkateeyaarini. ⁷Osheki inintashi-

reperoteeyakimini Pawa Tajorentsi janta Oroomaki, tema riyoyaakimi reentsitetantzimiri eejatzi maawaeni paashinipaeni aapatziyeeyaririni. Iroñaaka nokowaki ikantyaani ineshironkaperoeyemini, eejatzi kameetha ijeekakagaeyemini. Eejatzi ikimitakagaeyemini Awinkatharite Jesokirishito.

Ikwaki Paaworo rareetyaari oroomajatzi

⁸Iroñaaka nokamantemi: tsikarika niyaatayitakini nokemakotapiintakimi pameentaperoeyakarini Jesokirishito. Ikemakoeyakimini maawaeni atziripaeni, jeekayitatsirini tsikarika-paeni, rootaki nopaasonkitantakariri Tajorentsi, tema naaka eejatzi aapatzi-yariri Jesokirishito. ⁹Riyotzi Tajorentsi namanapiintziri ramitakoeyemini. Nokyaaryoowentziniri nantawaetziniri, eejatzi nokantani nokenkithatakotziri Itomi: nokamanteeyirini atziri tsika ikanta rowawijaakotantzi. ¹⁰Eejatzi nokantziri Tajorentsi: “Nokowaki, Pawa, pikowakayenarika, nareeteeyarini rooomajatzi”. ¹¹Osheki nokenkithashi-reeyakimini noñeemi: nokowaki omatakagaeyemini oetarikapaeni rowaga Ishire Tajorentsi, paapatziyape-rotantyaariri Jesoshi. ¹²Eejatzi aririka

añaawakagaeyaani aapatziyawakaape-roeyakani, ari aweshiryakaawakagaeyaani. ¹³Nokowaki piyoteeyeroni, noyemijantzinkarite, osheki nokowapiintawitaka niyaatashiteeyeminimi, omaanta tee ikowakaana Tajorentsi niyaatashitemi. Nokowawita namitakoe-yeminimi, nokimitaakiro namitakoeyakirini paashinijatzitatsiri atziri janta paashinikipaeni nampitsi riyotaaperotakiri Tajorentsi ¹⁴Nokowaperotaki nokenkithatakaapiinteri kireeshiyajatz, riraga yotawitachari eejatz paashinipaeni atziri; tema nokenkithatakaapiinteri maawaeni riroripaeni: riraga yotawitachari eejatz riraga kaari yotatsi. Tema rotyaantakina Tajorentsi nokenkithatakagaeyerini maawaeni. ¹⁵Rootaki nokowaperotantakari nokenkithatakagaeyemini eerokapaeni jaga Oroomaki eejatz.

Ikowaki Tajorentsi rowawijaakoteri maawaeni atziri

¹⁶Tee nopashiwenta nokamanteeyirini atziri tsika ikanta Jesokirishito ikaminthagaeyakaeni. Itajonkawenter Tajorentsi maawaeni aapatziyeeyaririni, rowawijaakoeyerini. Ritakari riyotaakiri joriyopaeni, eejatz iroñaaka riraga kaari joriyotatsi. ¹⁷Ñaakiro, aririka ameentaperotakyaari Jesoshi, iñaape-roeyakaeni Tajorentsi akameethatzi. Tema paerani rojankinatatakaakiri irira riraga Awakookoni: “Iñaaperoeyerini Tajorentsi ikameethatzi maawaeni ameentari kameetha ijeekanteeyaari janta jenokinta”.

Ikijeri Tajorentsi maawaeni theenkantatsiri

¹⁸Riraga Tajorentsi jeekatsiri jenokinta, riyotakagaeyakaeni ikijakiri maawaeni kaari aapatziyari, eejatz maawaeni antapiintzirori kaari

kameethatatsi, eejatz riraga maawaeni kaari kowatsi raapatziyawo iroka kameethatatsiri.

¹⁹Ikowakirikami riyoteeyenimi tsika ikantari Tajorentsi, aritaki riyoteeyakimini. Tee opomeentsitzimotawitari, tema riyotagaeyawitakarini. ²⁰Paerani okoñaataki maawaeni riwetsikaeyakirini, ayoteeyantakarini eenitatsi Tajorentsi, eejatz eenitatsi itajorenka. Koñaataperotaki. Tekatsi ikanteeyaani theenkantatsiri ikanteeyeni: “Tee niyotakotziri Tajorentsi”. ²¹Tema riyoteeyawitaririni, omaanta tee ipinkathateeyirini. Ikaminthaapiinteeyawitarini riraga Tajorentsi, omaanta tee ipaasonkiteeyirini riroripaeni. Tee ikenkithashiryagaeyani: ratsipetashitakawo ikenkithashiryashitakawo oetarikapaeni ikoyiri rirori; rootaki iroñaaka kaari añaantawo riyotantari. ²²Omawitya ikanteeyawitani: “Osheki niyotzi naaka”, omaanta tee riyotziri. ²³Ikameethaperotaki Tajorentsi, ikantani ijeeki jenokinta. Omaanta tee ipinkathateeyirini atziripaeni, inta itajorentsitashiteeyakarini tsimeripaeni, oretsi, maanki, maawaeni: eejatz itajorentsitashiteeyakawoni riwetsikawonopaeni ikimitakaantakari atziri eejatz paashinipaeni oetarikapaeni.

Rowashironkagaeyirini Tajorentsi kaari aapatziyariri

²⁴Osheki ikowaeayakini atziri ikenkithashiryapiinteeyakironi kaari kameethatatsi, iñaathatapiinteeyawoni tsinani; rootaki ikanantari Tajorentsi: “Ari ikantakaata, tee ikoyi ikemi, ranteroota”. ²⁵Ari paerani riyoperoeyawitarini tsika ikanta Tajorentsi, omaanta ramatawiteeyaani apaniroeni. Ipinkathatashiteeyakawoni maawaeni riwetsikaeyirini Tajorentsi, itajorentsitashitari. Omaantakya riraga wetsikae-

yirorini, tee ipinkathateeyirini irira. Omaanta aaka thame añaperoyerini rirori, akanteetateyeyaani. Aritaki okantyaari. ²⁶Rootaki ishinetantariri Tajorentsi riraga kaari joriyo ranteeyironi oetarika ikowaeyakirini. Tee okoyi tsinani aye oemi, omaanta okowaki antatenkatawakaeyani okaateeyini otsinaninkaeteki. ²⁷Eejatzi ikimitzitaka riraga shirampari: tee ikoyi raye iina, omaanta ikowaki rantatenkatawakaeyani ishiramparinkaeteki. Oetarikapaeni ranteeyakirini, omaanta tee riyotzi ipashiwentakayaawo. Ari rowashironkaeyakirini Tajorentsi.

²⁸Ari tee ikowaeyini ipinkatheeyirini Tajorentsi eejatzi ikenkithashiryakotyaari rirori, rootaki ikanantakari Tajorentsi: “Ikantyaata. Ikenkithashireeyaawoota kaari kameethatatsi, eejatzi eero ijeekimaeta kameetha”. ²⁹Rantapiinteeyakironi kaari kameethatayitatsirini: ashi royiro tee ikameethateeyini, ishirontawo kaari rayi, oshirontari kaari ayi, iñaawenatzitakari atziri rashitayitarini, ikowaki rowashironkaayiterini paashinipaeni, ikowawitaka ikimitakotyaari paashinipaeni rootaki ikijawakaanteeyakarini, rowamaawakagaeyakani, ikijathatawakagaeyakani, ramatawitantapiinteeyini, ikatsimatawakagaeyakani, ikantakotantashita makaawaanteri riroripaeni, ³⁰itheeyakotawakagaeyakani, ikijeyakirini Tajorentsi, rakawaanteteeyakirini paashinipaeni, ikantakaaperoyerani, ikantashiteeyawitani, “Naakapero”, ikowakowayitakini ranteeyironi paashinipaeni kaari kameethatayitatsini, ipiyatheeyakarini ashiteeyaririni, ³¹tee añeeyironi riyoteeyantarini, tee imonkaateeyironi oetarika ikanteeyawitarini, tee inintawakagaeyaani, tee riyotzi ipeyakoteniri paashinipaeni okaatzizantzirini, tema tee ineshironkata-

wakagaeyaani. ³²Riyoteeyawitawoni ikantziri Tajorentsi: “Maawaeni antapiinteeyirorini kaari kameethatatsi riyateeyeni paamariki kaari tsiwakantatsini”, omaanta rothataashiteeyani ranteeyironi eejatzi inimotakiripaashinipaeni antzirorini iroka kaari kameethatatsi.

**Riraga joriyo eero
rawijakotashiteeyaani omawitya
rirotaki joriyo**

2 ¹Naamaaka ijeeki joriyo kantatsiri: “Ñaa, okantateekirira ikemawakiroota, tee ikameetheeyeni”. Omaanta nokamantemi: kyaaryoowa, aririka pikantakoteri paashinipaeni atziri: “Eeniro rantani”, eejatzi eerori eeniro pantani, pikimiteeyakarini riraga pikantakotawitakarira. ²Ayoteeyakini okameethatzi rowashironkagaeyirini Tajorentsi riraga antzirorini kaari kameethatatsi. Tema riyotakotzirimaawaeni atziri okaatzizantzirini. ³Omaanta eerori, pikantzi: “Eeniro rantanipaeni irinta”, eejatzi pikimiteeyakarini, pantapiinteeyakironi eerori kaari kameethatatsi. ¿Pitashitama eerori eero rowashironkaeyimini Tajorentsi? Tema riyoperotakiro okaatzizantzirini maawaeni atziri. ⁴Pamine, osheki ineshironkateeyakimini, ikaminthaaperoyakimini, tee intsipaeteroonimi: ojamani royaakoeyawitakimini pikenkithashireeyaneeyanimi pookaeyeronimi kaari kameethatatsi panteeyirini. Omaanta, tee pookaeyironi. ⁵Tee pikenkithashirirotaki ikantziri Tajorentsi, tee pikoyi pikenkithashireeyaani. Eekiro piyaatzi pantapiinteeyironi kaari kameethatatsi, rootaki rowashironkawanantemiririrori. Kyaaryo, iinja ikijaperoyerini maawaeni antzirorini kaari kameethatatsi. Omaanta ayoteeyanakini ikameethaperotziririrori, eero

ikijashitari atziri, riyoperotakiri maawaeni, tsikarika ikanteeyani.

⁶Rowashironkaeyerini maawaeni kaari kameethatatsi, omaanta ijeekakagaeyerini kameetha janta jenokinta maawaeni kameethateeyatsirini.

⁷Aririka akowaperote añagaeyerini Tajorentsi eejatzi akowaperote akameethaperotanaki, eejatzi akowaperote akanteetateyeeanyi ajeke jenokinta, thame akaaryoowenteeyeroni maawaeni ikowakagaeyakaerini.

Roojatzi ijeekakagaeyeeni jenokinta, akanteetateyeeanyi ajeekimotapaeri.

⁸Omaanta riraga kaari kameethatatsi, kaari kowatsi riyotero ikowakaawitariri Tajorentsi inta ikowashiteeyani rantapiintero kaari kameethatatsi, tema ikijaperoeyerini rirori, rowashironkaaperoeyerini. ⁹Imonkaatawakagaeyaani joriyo eejatzi kaari joriyotatsi: aririka ikantyaani rantero kaari kameethatatsi, ari rashironkagaeyaani, rowashironkaeyerini Tajorentsi. ¹⁰Omaanta maawaeni antapiintzirori kameethatatsiri iñaapaeri Tajorentsi jenokinta, iñaaperotawaeri rirori, ijeekakagaeyerini kameetha: joriyopaeni, kaari joriyotatsi, maawaeni. Amonkaatawakagaeyakyaani. ¹¹Riraga Tajorentsi tee rinashitakagaeyarini paashinijatzipaeni atziri: riyotzi akimitawakagaeyakani maawaeni.

¹²Riraga paashinijatzitatsiri atziri tee iñihiro rojankinarini Moeseeshi, omaanta eeniro rantayitzirini, eejatzi riyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta eero ikantziri Tajorentsi: “¿Iitaka kaari paapatziyantawo rojankinatzirini Moeseeshi?” Omaanta riraga joriyopaeni iyotawitawori rojankinarini, eeniro rantayitzirini, eejatzi riyaate rirori paamariki kaari tsiwakanitatsini; ari rowashironkaaperoteri Tajorentsi, ikanteri: “Tee paapatziyaperotawoni

iroka rojankinatzirini Moeseeshi”.

¹³Eero iñaaperotashitari Tajorentsi ikameethatzi riraga kemashiteeyawita-worini iñaani, intakya iñaaperotaperoe-yini ikameethatzi riraga aapatziyaperotawori iñaani: tema rootaki ikowakaakiriri. ¹⁴Pamineri riraga paashinijatzitatsiri atziri, tsika ikanteeyani. Tee iñaawitawo Iwaperite Tajorentsi, omaanta apanipaeni eeniro rantayitakironi okantayitzirini. Ñaakiro, riyotashitayitani ijeeki kameetha.

¹⁵Aririka ijeeki kameetha, ayoteeyakini riyotawitawo rirori okantziri Iwaperite Tajorentsi. Eeniro ikenkithashiryaakari Tajorentsi rajankaneki: riyoteeyakini okameethatzirika ranteeyirini, rooma teerika. ¹⁶Iinja ikanteri Tajorentsi riraga Jesokirishito: “Eeroka yotzirori tsikarika okantari ranteeyakirini atziripaeni, pithotyakiro maawaeni ikenkithashireeyirini. Iroñaaka eeroka kantakoterini tsikarika riyaateeyeni. Eeroka kantatsini aririka añaaperoteri ikameethatzi, aririka owashironkayeri”. Rootaki nokamanteeyirini naari, ikenkithashireeyantyaarini, rowawijaakoeyanteeyarini.

Riraga joriyo eejatzi kaminagaantsi Tajorentsi

¹⁷Omaanta, eerokarika joriyo, kyaaryoowa. Pikantzikari: “Niyotziro naaka rojankinarini Moeseeshi. Nosheninkataperotakari naaka Tajorentsi”. Pikantakaaperotakarira. ¹⁸Piyoteeyironi ikowakagaeyakaerini Tajorentsi. Paerani piyotawitakawoni Iwaperite Tajorentsi, rootaki piyoteeyantawitakaworini kameethatayitatsirini. ¹⁹Iroñaaka piitashiteeyawitani pimatero piyotakagaeyerini maawaeni kaari yoteeyatsini okaatzi ikowakaakimiri Tajorentsi. Kimiwitaka poorentakoeyerinimi maawaeni jeekaeysirini

tsiteniriki, ²⁰piyotakagaeyerinimi maawaeni kaari yoteeyatsini, okimiwi-taka piyotagaeyerinimi eentsipaeni. Kyaaryo piyoteeyawitawoni Iwaperite Tajorentsi, tema kameetha riyotaawitakimi, tee amatawitantzi. ²¹Pamine, piyotagaeyerinimi paashinipaeni, omaanta, ¿iitaka kaari pitantawo piyoteeya eerori? Tema okameethawita piyotaawakagaayaanimi eerori. Eeniro pikanteeyawitakaririni paashinipaeni: “Eero pikoshitzi”. Roojatzi pantzitanakawo eerori pikoshitzi. ²²Pikanteeyawitarini: “Eero piñaathatzi-motawo piina paashini tsinani”. Roojatzi pantzitanakawo eerori, eeniro piñaathatzi-motawo piina paashini tsinani. Pikanteeyawitarini: “Eero piitziro piwetsikani: ‘Rootaki Tajorentsi’. Kaarimachee”. Aririka poonari iitajorentsishitari, ¿iitaka pikoshitantawori ashi owaagawo ikemijantapiinteetzinta? ²³Pikantakaa-peroeyakani, pikanteeyawitani: “Niyotziro naaka iñaani Tajorentsi”. Omaanta teerika pimonkaatayitzironi okantayitzirini, tema pitheenkakiri Tajorentsi. ²⁴Eenitatsi iroka rojankina-teetziniriri paejatziiteni: “Eeniro rantayitakirini ajoriiyotzinkarite kaari kameethatzi, rootaki ikantzimateeyantakaririni Tajorentsi riraga kaari joriiyotatsi, ikanteeyini: ‘Tee ikameethatzi Tajorentsi, eero aapatziyari’”.

Tee rinashitayarini Tajorentsi joriiyopaeni

²⁵Pamine, aririka pikemijantaperotero iñaani Tajorentsi, tee patsipetashitawo pijoriiyotzi, tema piyotakiri rirori. Omaanta teerika pikemijantaperotziro, patsipetashitakawo pijoriiyotashitawita. ²⁶Aririka rantapiintero kameethatatsiri kaari joriiyotatsi, tema iñaaperoteri Tajorentsi rirori ikameethatzi. Ikimita-

kaanteeyari joriiyo, aapatziyariri Tajorentsi rirori. ²⁷Eerokarika joriiyo, piyotawitaworika rojankinarini Moeseeshi; omaanta teerika pikemijantaperotziro, ¿okameethatzi? Teewee, tee okameethatzi. Pamineri riraga kaari joriiyotatsi: tee iñaaneentziro Iwaperite Tajorentsi, omaanta aririka ijeeki kameetha, rantakiro ikowakaakiriri Tajorentsi. Tema okameethaperotzi iroka. Eejatzi tema roñaagakiri paashinipaeni tee pikameethatzi eerokapaeni. ²⁸Kaari joriiyopero riraga kaari aapatziyarini Tajorentsi. Eejatzi tee okameethatzi itotonawitakyaarika ishiramparitantari, teerika raapatziyariri rirori. Ratsipetashitakawo itotonatziro. ²⁹Omaanta riraga joriiyoperotatsiri rirotaki riraga kenkithashiryaapiintziriri Tajorentsi rajankaneeki rootaki okithaatakantariri Ishire Tajorentsi. Tee ro iñaaperotantariri itotonatzirowa ishiramparitantari, omaantakya iñaaperotantariri raapatziyakari. Eerorika iñaaperotziri atziri, omaantakya riraga Tajorentsi rirotaki ñaaperoterini.

3 ¹Naamaashitaka pikantzi: “¿Natsipetashitama nojoriiyotaki? ¿Natsipetashitama nototonatziro noshiramparitantari?” ²Tee patsipetawitawo pijoriiyotzi. Tema irira joriiyo riyotakiri Tajorentsi iñaani. ³Kyaaryo, tee raapatziyeyarini maawaeni, eenitatsi amatawiterinimi Tajorentsi. ¿Arima ramatawitakiri Tajorentsi riraga aapatziyariri? ⁴Eero ramatawiziri. Omawitya ramatawitanteeyeeni maawaeni atziri, omaanta Tajorentsi tekatsi ikantya ramatawiteeyeeni rirori. Tema paerani rojankinatzi Iraviiri, ikantzi: “Kyaaryooperotaki, Tajorentsi, piñaani: tee pitheeyaa. Tekatsi ikantya atziri ipiyatheeyemini”. ⁵Naamaashita eeniro ijeeki kantashitachari: “Aririka

nantero kaari kameethatatsi, roojatzi riyoteeyantanakyaani paashinipaeni ikameethaperotaki Tajorensi, tee ikimitana naari. Roojatzi aririka ipinkatheeyerini, ¿itaka iroñaaka ikijawenantenawori Tajorensi kaari kameethatatsi nantayitzirini? Tema rootaki ipinkathatantyaariri paashinipaeni”. (Iroñaaka nokenkithatziro kimitariri kaari aapatziyariri Tajorensi.) ⁶Tee okameethatzi iroka raamaayiwitakarini. ¿Arima ramatawi-takae Tajorensi? Eero. Ikantzi rotyaanteri antapiintzirori kaari kameethatatsi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Eeromi rantziromi iroka, eeromi imatziromi ikantakoneentawomi paashinipaeni atziri. ⁷Ñaakiro, ¿okameethatzima notheeya niyotakaantyaariri atziri tee itheeya Tajorensi, roojatzi ipinkathatantyaariri? Teewee. Aririkami okameethatemi notheeya, eeromi ikijawentanawomi Tajorensi notheeya. Omaanta, tee okameethatzi iroka ikantziri. ⁸¿Okameethatzima antapiintero kaari kameethatatsi ikimoshiryaantyaari Tajorensi? Teewee, eero antziro. Okameethatzi rotyaante aaka Tajorensi paamariki kaari tsiwakanitatsini kantashitayitaworini iroka, ñaa, okantateeteri iinja iñaashitateeyaawoota. Omaanta eeniro kantakotashitakinari: “Riyotaakiri Paaworo paashini atziri rantero kaari kameethatatsi”. Itheeyashita rirori.

Aakapaeni maawaeni anteeyakironi kaari kameethatatsi

⁹Pamine, aakapaeni joriiyo. ¿Okameethatzima akante: “Tee ikameethateeyeni paashinipaeni atziri, omaantakya aaka kameethateentsiri?” Tee okameethatzi akantero iroka. Tema amonkaatawaka-gaeyakani, eenitatsi antanipaeni maawaeni: aaripaeni, eejatzi riraga

paashinijatzitatsiripaeni atziri. ¹⁰Tema aritaki okantzi Iwaperite Tajorensi: “Tee ijeeki kameethaneentatsini apaani. ¹¹Tekatsi kowatsini riyotero Tajorensi, eejatzi tekatsi kowatsini riyotero ikowakaawitariri. ¹²Ipiyathateeyakarini Tajorensi maawaeni, ranteeyironi maawaeni kaari kameethatatsi. Tekatsi antzirori kameethatatsiri, tekatsipero. ¹³Tee okameethatzi iñaawaetashitayitarini. Osheki otheeyakaari ineni. Osheki ikijathateeyirini paashinipaeni, ikimiwitakari maanki koweenkatatsiri atsikantaniri. ¹⁴Osheki ikatsimatakiri paashinipaeni, ikijathatapiintteyakirini. ¹⁵Eejatzi rametakawo rowamaayitashitakarini atziri. ¹⁶Tsikaarika riyaatayitakinini, rowashironkaayitakinini paashinipaeni. ¹⁷Tee riyotziro ikaminthaante, ineshironkatante, ijeekantyaari kameetha. ¹⁸Tee ipinkathateeyirini Tajorensi”. Rootaki rojankinatakaniriri Tajorensi maawaeni atziri paeraniperororña.

¹⁹Ayoteeyakini iroñaaka rashironkaaperotya maawaeni yoteeyawitaworini rojankinarini Moeseeshi. Riyoteeyawitaworini oetaka ikowakaakiriri Tajorensi, tekatsi kanteeyatsini: “Tee niyotzi”. Tema rowashironkagaeyerini maawaeni atziri antzirori kaari kameethatatsi. ²⁰Tekatsi ikante atziri: “Nanteeyakironi maawaeni okantzi rojankinarini Moeseeshi, iroñaaka iñaaperotena Tajorensi nokameethatzi”. Teewee, tee imatziro. Tema rootaki Rojankinarini Moeseeshi iyotagaeyakae-rorini eeniro antani.

Rowawijaakoeyakirini Tajorensi maawaeni aapatziyariri Jesokirishito

²¹Iroñaaka nokamantemi: riyotagaeyakani Tajorensi tsika ikantya iñaaperotanteeri akameethatzi. Riraga

Moeseeshini eejatzi riraga kamanantayitziroini iñaani Tajorentsi rojankinatzi-takaero ipoke Itomi Tajorentsi ikamawentakae rowawijaakotanteeri. Tee ro ikamanteeri amonkaatero Rojankinarini Moeseeshi, ²²omaanta ikamanteeyakaeni aririka aapatziyakaeni Jesokirishito, iñaaperoeyakaeni Tajorentsi akameethatzi. Aritaki amonkaatawakagaeyakani, aakateeyakini joriyo eejatzi paashinijatzitatsiri atziri: ²³tema eeniro anteeyakironi kaari kameethatzi, maawaeni. Tee anteeyironi kameethatayitatsirini ikowakagae-yakaerini Tajorentsi. ²⁴Ikamawentakae Jesokirishito rootaki aririka aapatziyeyakarini irira, rowawijaakoeyakaeni Tajorentsi, iñaaperoeyakaeni akameethatzi. Tema ineshironkateeyakaeni: tee ikenkithashireeeyeaawoni eejatzi kaari kameethatzi anteeyakirini. ²⁵⁻²⁶Rotyaantakiri Itomi, ikamawentakae, apaatawenteeyakaeni riraa. Iroñaaka, aririka aapatziyakaeni, monkaataka, eero ikenkithashiryagaawo eejatzi anteeyakirini. Eejatzi paerani, tekiraatani ipokini jaka kipatsiki Jesoshi, tee rowashironkagaeyirini Tajorentsi riraga aapatziyariri. Riyotzitanii inja ikamawenteeyerini riraga Itomi. Rootaki ayoteeyantakarini ikameethaperotaki Tajorentsi eejatzi iñaaperoeyakirini maawaeni aapatziyeyaririni Jesoshi ikameethatzi.

**Tekatsi akantya aari
akantakaaperotya, eero amatziro
owawijaakoteeya apaniroeni**

²⁷Iroñaaka tekatsi akantya akantakaaperotya. ¿Iitarikya? Tema tekatsi akantya owawijaakoteeya apaniroeni. ¿Iitaka kaari amatantawo? Tema apatziro Tajorentsi rowameethatee aakapaeni riraga aapatziyariri Jesoshi. ²⁸Ñaakiro, aririka aapatziyaari Jesoshi,

rowameethatakae Tajorentsi. Tee ikanteeyeeni: “Pimonkaateeyeroni rojankinarini Moeseeshi pawijakoe-yanteeyaarini”. ²⁹¿Apaniroenima rowawijaakoeyirini Tajorentsi joriyo? Teewee, tema eejatzi rowawijaakoeyakirini paashinijatzitatsiri atziri. ³⁰Apintzi Tajorentsi, ikaminthagaeyakaeni maawaeni. Riyotaki amonkaatawakagaeyakani. Aririka aapatziyaari joriyo, riraga Jesoshi rowawijaakoteri. Aririka aapatziyaari irira paashinijatzitatsiri atziri, rowawijaakoteri eejatzi. Roojatzi iñaakiri riraga Tajorentsi ikameethatzi maawaeni. ³¹Aririka aapatziyakaeni Jesoshi, ¿okameethatzima ookaero Iwaperite Tajorentsi? Teewee, eero ookaero. Aririka aapatziyakaeni, rootaki anantyaawori okamanteeyakirini.

Roshiyakaavenantzi Awaraamani

4 ¹Piyoteeyakini tsika ikantani achariniiteniperoni Awaraama. Iroñaaka nokamantemi: ²tee rowawijaakotaa apaniroeni. Rowawijaakotyaami apaniroeni, imateromi ikantakaaperotyaami, ikantemi: “Osheki nokameethatki, nawijakotantaari”. Omaanta tema riyotaki Tajorentsi tee ikameethatzi Awaraamani. ³¿Oetaka okantziri Iwaperite Tajorentsi? Tema okantziri: “Raapatziyakaerini Awaraama Tajorentsi, rootaki iñaaperotantaririni ikameethatzi”. ⁴Noshiyakaawentemiri: eenirorika thamaetenirini iwaatorote, tema okameethatzi ipinateri. ¿Okameethatzima ikanteri: “Irika, korikika, nopashitzimirira”? Tee okameethatzi: tema ipomeentsitakanari ithamaetziniri. ⁵Omaanta riraga Tajorentsi, rinashita: eerorika antayitzironi kameethatayitatsirini, omaanta ameentyaaririka Tajorentsi, aritaki rowameethateeyakaeni, iñaakae akameethatzi. Eero

apomeentsiwentari apinateri. ⁶Ñaakiro, tekatsi antaperote rowameethatanteeri Tajorentsi, omaanta riweshiryaakagae-yeeni, aririka aapatziyaari ari iñaaperotakae akameethatzi. Tema rootaki ikantakirini Iraviiri:

⁷ “Ikimoshireeyakini maawaeni atziri riraga ikamintheeri Awinkatharite. Eero ikenkithashiryaaneero eejatzi kaari kameethatatsi rantayitzirini. ⁸Kyaaryo, ikimoshiryaaperotanaki, riyotaki eero ikijawentziri riraga Awinkatharite rantayitzirini”.

⁹¿Ninka ikenkithatakotziri Iraviirini? ¿Apaniroenima ajoriiyotzinkarite? Tema ikenkithatakotziri eejatzi maawaeni paashinijatzitatsiri atziri. Tema ayoteeyakini raapatziyakari Awaraamani, rootaki iñaaperotantakariri Tajorentsi ikameethatzi. ¹⁰Omaanta ¿tsika okaatzika iñaaperotantakariri Tajorentsi ikameethatzi? Tema tekirani ijoriiyotzini, tekirani itotonatzirini ishramparitanti. ¹¹Ñaakiro, tekirani itotonatzirini rameentarini Tajorentsi, rowameethatantariri. Roojatzikya itotonatzirini, riyoteeyantakarini atziripaeni ritakawo rameentakari Tajorentsi rootaki iñaaperotakiri irira ikameethatzi. Iroñaaka ayoteeyakini aritaki ikimiteeyaarini rirori paashinijatzitatsiri atziri: eero iitashita itotonatero iñaaperotantyaariri Tajorentsi ikameethatzi, omaantakya rameentzitarini irira. Tema riraga Awaraamani rirotaki itaperotakawori rameentakari rirori. ¹²Eejatzi ikimiteeyaarini maawaeni atziritzinkarite aari, aririka rameentyaari Tajorentsi. Eero iitashita aririka itotonatero, ari rawijakotee, omaanta okameethatzi rameentyaari rawijakotanteeyaari. Ikimityaari achariniiteni Awaraama, tekira itotonatzirini ishramparitanti paerani rirori.

Eenitatsi iroka ikashiyakaakarini Tajorentsi Awaraamani

¹³Ari rameentashitakari Awaraamani Tajorentsi, rootaki iñaaperotantakariri rirori ikameethatzi, roojatzi ikantakiri: “Nokowakaakimi iinja paawakiro okaatzi nokashiyakaakirini maawaeni jeekatsiri kipatsiki”. ¿Iitaka ikanantarinini iroka? ¿Imonkaatayitakinonima rojankinarini Moeseeshi? Teewee, tekirani ojeekini. Ro ikanantakarini, rameentakarinini. ¹⁴Apatzirorikami iñaaperoterimi Tajorentsi riraga kowawitachari imonkaateromi rojankinarini Moeseeshi, tema ramatawitakirini Awaraamani okaatzira ikantakirini. Eero okameethataneemi rameentawitakarira. ¹⁵Rowashironkagaeyerini Tajorentsi maawaeni kaari monkaapertzirori rojankinarini Moeseeshi, ikijiri. Omaanta eerorikami otzimimi rojankinarini Moeseeshi, tekatsimi okantya ikijawenterimi Tajorentsi. ¹⁶Aririka ameentyaari Tajorentsi, tema imonkaatkiro ikantakaeri. Kyaaryo, ineshironkaeyakirini maawaeni kimiteeyaririni Awaraamani. Tee apaniroeni ineshironkaeyerini joriiyo, omaanta ineshironkaeyakirini maawaeni aapatziyariri. Tema rirotaki Awaraamani itakawori raapatziyari; aririka aapatziyariri aari, akimiteeyaarini irira. ¹⁷Tema ikantakirini paerani Tajorentsi: “Eerokataki itaperotakaworini, impaetzikya ikimiteeyemini osheki paashinijatzitatsiri atziri”. Rirotaki Tajorentsi kijokiro rowakiri Awaraamani tema rameentakari. Eejatzi rowañagaeri kamayitawiteencharini, tema rirojatzi tzimakagae-yirorini maawaeni añeeyakirini.

¹⁸⁻²⁰Riyotakotaka Awaraamani antyashiparitaki, rootzimateentsi ikame. Aamaashitya okaataki rojarentsite 100. Eejatzi riyotakiro iina antyashipawotaki,

eejatzi tee iyotzi otzimeri eentsite. Tekatsi reentsite omaanta ikashiyakaakari Tajorentsi: “Aritaki roshokitaki picharineetaperoeaerini”. Omaanta tee itheenkiri Tajorentsi, riraga Awaraama ikenkithashiryaaikiro ikantakiriri, riyoperotaki kyaaryo ikantakiriri, imonkaatero maawaeni. Tekirani ijeekini ichariniitenipaeni, raapatziyakari Tajorentsi eejatzi riweshiryawentakari, ikantzi: “Tema ikameethatki Tajorentsi”. ²¹Riyoperotzini eenitatsi itajorenka, tekatsi pomeentsitzimotyaaerini; riyoperotzini rantero maawaeni ikantakiriri. ²²Rootaki ikanantakari Tajorentsi: “Rameentakina Awaraama, rootaki noñaaperotantariri ikameethatzi”.

²³⁻²⁴Rootaki ikantakiririni Awaraamani, eejatzi iroñaaka ikanteeyakaerini aari; ayoteeyakini aririka ameentyaari Tajorentsi, iñaaperoeయాကေကီ akameethatzi, ikimitakaanteeyakaeni tee antziro kaari kameethatatsi. Tema rirotaki piriinteeriri Awinkatharite Jesoshi. ²⁵Eeniro anteeyakirini kaari kameethatatsi, rootaki ikamawenanteeyakaerini Jesoshi. Roojatzi ipiriintanaa eejatzi, rootaki ayoteeyantakarini maawaeni iñaaperoeయాကေကီ akameethatzi maawaeni aapatziyariri rirori, okimitaka tee antapiintziro kaari kameethatatsi.

**Iñaaperoeယာကေကီ Tajorentsi
akameethatzi, ayoteeyantakarini
ajeke jenokinta**

5 ¹Ari ikamawenteeyakaeni Awinkatharite Jesokirishito, rowawijaakoe-yantakaerini. Iroñaaka ameenteeyakawoni maawaeni ikantakaeri Tajorentsi, rootaki iñaaperoeယာကေကီ akameethatzi, okimitaka tee antziro kaari kameethatatsi; rootaki iroñaaka raakameethatanteeyakaerini maawaeni.

²Kyaaryo aapatziyakari Jesoshi, rootaki ineshironkatantakaeri Tajorentsi, ikantatyaani. Osheki aweshiryawentakari, ayoteeyakini añeeyeerini janta ipinkatharitaperotzinta. ³Eejatzi, aririka akemaatsityaawo oetarikapaeni, kameetha aweshiryawentyaari Tajorentsi. Ayoteeyakini aririka akemaatsityaawo, iyotaakaero eshiwentyaawori oetarikapaeni. ⁴⁻⁵Eejatzi aririka eshiwentakiro, ramitakotakae Tajorentsi akyaaryoowentakiro antawaetziniri rirori. Aririka akyaaryoowentakirini oetarikapaeni, ayotanaki ameentakawo ikantakaeri, eejatzi ayotanaki tee ramatawiteeyeeni. Tekatsi ikantee ramatawiteeyeeni, tema rotyaantakaero Ishire okithaataakaakae, rootaki iroñaaka inintaperoeယာကေကီ rini kameetha. Aweshiryawentakari.

⁶Ñaakiro, paerani ashironkaaperoeယာကေကီ kani, tekatsi akantya owawijaakotashitya aaka apaniroeni. Roojatzi omonkaantakariki kitejiri ikowakiri Tajorentsi, ipokaki Jesoshi. Tee apinkathatawitarini, omaanta ikamawenteeyakaeni. ⁷Ari tekatsi añaaapiinte paashini atziri kowatsini ikamawenterini paashinipaeni kameethatatsiri, rowawijaakotantyaa-riri. Omaanta eenitatsirika kameethaperotatsiri atziri, amaashitya eenirorika apaanipaeni kamawentziriri rirori. ⁸Omaantakya aaka tee akameethateeyini, omaanta rotyaantakiri Tajorentsi Itomi riraga Jesokirishito ikamawenteeyakaeni. Tema rootaki ayoteeyantakarini ineshironkaaperoeယာကေကီ, inintaperoeယာကေကီ. ⁹Apaatawentakae riraa, ikamawenteeyakaeni. Tema ameentakari rootaki iroñaaka iñaaperotantakaeri Tajorentsi akameethatzi, okimitzimotawitakarini tee antziro kaari kameethatatsi. Iinja, ikijeri Tajorentsi maawaeni antapiintzirori kaari kameethatatsi, inta aaka, aritaki

rowawijaakoeyakaeni. ¹⁰Paerani akijawitarini Tajorentsi, omaanta ikamawenteeyakaeni Itomi, iroñaaka apinkathatakiri rirori; eejatzi irira, iñaaperotakae akameethatzi. Iroñaaka eero rapiitero ikamae eejatzi Jesoshi, inta ikantyaani rañaaperotee, imatantawori itajonkawentapiinteeyakaeni iroñaaka. ¹¹Kaari apatziro iroka, inta eejatzi ayoteeyakini aapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito, rootaki iñaaperoyantakaerini Tajorentsi akameethatzi. Tema rootaki aweshiryawenantariri iroñaaka.

**Rantakiri Araani akamantyaari
omaanta rantakiri Jesokirishito
añaantyaari**

¹²Paerani ritakaantakawo kaari kameethatatsi apaani atziri, riraga Araani; rootaki ikamantakari rimpaetzi. Eejatzi akimiteeyakarini aaka eejatzi riraga maawaeni paashinipaeni atziri: anteeyakironi kaari kameethatatsi, ashi owaeyanakironi. Rootaki iroñaaka akamaniteeyantarini aari maawaeni: ashi oyiro akamaeyini maawaeni. ¹³Paerani tekirani ojeekini rojankinarini Moeseeshi, rantapiinteeyakironi atziri kaari kameethatatsi. Omaanta tekira riyotaperoyironi kameetha oetaka ikowakagaeyakiririni Tajorentsi: ñaakiro, tekirani ojeekini rojankinarini Moeseeshi. ¹⁴Omaanta eekiro riyaatana-kitzi ikamaeyanakini maawaeni atziri, ritakaantanakawo owakira tzimajaanta-neentsiri, riraga Araani, roojatzi ijeekantapaaka Moeseeshini. Omawitya tekiraata otzimi kaminagaantsi rashi Tajorentsi, tema riraga anteeyakirorini kaari kameethatatsi ikamaeyakini, omawitya rantakiro inashitapaeni kaari kameethatatsi. Tema owamagaeyakirini okaatzi ranteeyakirini. Riraga Araani roshiyawitakari riraga pokapaentatsiri

rimpaetzi, ¹⁵omaanta rinashitaka rirori eejatzi. Eeniro rantakiri Araani akamaeyantakarini aakapaeni. Omaanta ikaminthaaperoyakaeni Tajorentsi, tee ikoyi ikijawentaperoteero antayitzirini, rootaki rotyaanantakariri pokapaentatsiri: riraga Jesokirishito. ¹⁶⁻¹⁷Iroka rantakiri Araani owamagaeyakirini osheki atziri, omaanta iroka rantakiri Jesokirishito owañagaeyakirini osheki atziri. Tema ikamawentakae maawaeni aaka, rootaki iroñaaka ineshironkataperoyirini Tajorentsi rirori, tee ikenkithashiryakoteero anteeyakirini, omaanta iñaaperoteeyakaeni maawaeni aapatziyariri Jesokirishito akameethatzi. Rowañagaeyakaeni maawaeni, akanteetateyeyaani ajeekae jenokinta.

¹⁸Rantakiro kaari kameethatatsi apaani shirampari: riraga Araani, rootaki maawaeni aakapaeni aateeyantyaarinimi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta eeniro rantakiri paashini shirampari, riraga Jesokirishito. Rootaki imatantawori Tajorentsi iñaaperotakae akameethatzi, ajeekaeanteeyarini jenokinta, akanteetateyeyaani. ¹⁹Tee ikemijantaperotziri Araani Tajorentsi okaatzi ikantawitakariri, rootaki kaari akameethateeyantani. Ikemijantaperotakiri Jesokirishito Iriri, rootaki imatanteeyakaerini iñaaperoyakaeni akameethatzi. ²⁰Rojankinatakaakiri paerani Tajorentsi Moeseeshi ayoteeyantakarini tee okameethatzi iroka anteeyakirini. Tee akameethaneentzi eechonkiini, omaanta osheki ineshironkaeyakaeni Tajorentsi. ²¹Ari tee akameethateeyini, rootaki akamaeyantakarini, omaanta aapatziyeyakarini Awinkatharite Jesokirishito, rootaki ineshironkatanteeyakaerini Tajorentsi. Tee ikijawenteero anteeyakirini, omaanta iñaaperoyakaeni akameethatzi rootaki akanteetateyeyaani

ajeekimotantapaeyariri iinja janta jenokinta.

**Aririka akaawoshitakoeyaarini
Tajorentsi kimateeyakani
atsipateeyakarini Jesoshi
akamaeyakini eejatzi
apiriinteeyanaani**

6¹Ayoteeyakini ikamawentakae Jesokirishito rookakowentakae eero omperatantane eejatzi kaari kameethatatsi. ¿Oetaka anteeyerini iroñaaka? ¿Antapiinteeyeronima kaari kameethatatsi ineshironkantapiinteeyerini Tajorentsi? ²Eero. Eero antapiinteero eejatzi kaari kameethatatsi. Okimiwitaka akamaki, eero amatantawo antapiinteero kaari kameethatatsi eejatzi. ¿Iitaka, ikanantari apaani kaminkari nantapiinteroota? Eero imatziro. ³Aapatziyantakariri Jesokirishito eejatzi akaawoshitawenteeyakarini, kimitaka akaateeyakirini akamaeyakini. ¿Tema piyotziro? ⁴Eejatzi okimitaka akaateeyakirini akitateeyakani, eejatzi okimitaka akaateeyakirini apiriinteeyanaani. Iroñaaka ajeekaeyaneeni kameetha, akimateeyakarini Jesokirishito: ikamaki, ikitateetakiri roojatzi itajonkaperoteeri Ashitariri ipiriinantaariri eejatzi.

⁵Iroñaaka akimateeyakarini Jesoshi. Okimitaka akaateeyakirini akamaeyakini, eejatzi okimitaka akaateeyakirini apiriinteeyanaani: añeeyaneeni, omaanta inashiteeyanaani maawaeni aakapaeni. ⁶Paerani osheki akowapiinteeyini antapiinteeyironi kaari kameethatatsi, omaanta okimitaka atsipatakari Jesokirishito akentakoeyakani koroshiki, akamaeyakini: ¿iitakama akowanteeyari eejatzi apiiteero kaari kameethatatsi? Paerani okimitaka aakateeyakini ratziritepaeni iwinkatharite kamaaripaeni, rantakaa-

piintakaero kaari kameethatatsi; omaanta iroñaaka okimiwitaka akamaki, tekatsi ikantya romperatee eejatzi. ⁷Naakiro, aririka ikame atziri, tekatsi omperateeyaarini. Iroñaaka aaka, eero anteero kaari kameethatatsi. ⁸Aririka akaateeyakirini Jesokirishito akamaeyakini, ayoteeyini akaateeyerini eejatzi ajeekimoteri janta ijeekinta rirori. ⁹Ayoteeyakini ikamaki, eejatzi ipiriintanaa. Eero rapiiteero ikamae eejatzi: tekatsi ikanteeya ikamae eejatzi. ¹⁰Ikamantakari Jesoshi, ikamawentakiro kaari kameethatatsi anteeyakirini. Monkaataka: eero ikamae eejatzi. Iroñaaka añane: kijokiro rowaeri iroñaaka Tajorentsi, ikanteetateyeeanaani. ¹¹Eejatzi eeroripaeni, pikimateeyakani pikamaperoeyakini, eero panantaawo kaari kameethatatsi; omaanta rañaaka-gaeyemini eejatzi Awinkatharite Jesokirishito tema ijeekanaki pajankaneki, rootaki, piyoteeyantaaririni piweshiryakayaari Tajorentsi.

¹²Tema okimiwitaka pikamaki: eero iroñaaka pantapiinteero kaari kameethatatsi, eero pikenkithashiri roojatzi eero pantziro okowashitari piwatha. ¹³Ari okimiwitaka pikamaki, eero pathaagakotaawo iroñaaka piwatha antakaapiinteemiro kaari kameethatatsi. Eejatzi okimiwitaka rowañagaemi Tajorentsi, rootaki pishinetantyaariri rantakaayitemironi kameethatayitatsirini. ¹⁴Eero iroñaaka panteero kaari kameethatatsi. Tekatsi okantya omperatemini pantero oetarikapaeni, tema ikaminthageyakimini Tajorentsi, ineshironkateeyakimini.

**Noshiyakaawentemiri apaani
omperataarewo**

¹⁵¿Iitaka anteri iroñaaka? Ayoteeyakini tekatsi omperateeyeeni eejatzi ayoteeyakini ineshironkantapiinteeya-

kaeni Tajorensi. ¿Okameethatzima antashitapiintyaawo kaari kameethata-tsi ineshironkatantapiinteeyakaerini? Teewee, tee okameethatzi. ¹⁶¿Ninkama pipinkathataperoteri? Aririka pipinkathateri iwinkatharite kamaaripaeni, rantakaapiintemiro kaari kameethatatsi, omaanta rootaki piyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta aririka pipinkathateri Tajorensi, eejatzi pikemijantaperoteri, rantakaapiintemiro kameethatayitatsirini, rootaki piyaatanteeyari jenokinta Tajorensiki. ¹⁷⁻¹⁸Kyaaryo paerani pipinkathatawitarini iwinkatharite kamaari, omaanta iroñaaka pipinkathateeri Tajorensi. Pikemijantaperoteero maawaeni riyotagaeyeemirini irira, rootaki nopaasonkitantariri. Pantapiintawitawoni kaari kameethatatsi, omaanta oeyowakimi Ishire Tajorensi, iroñaaka pantapiinteeero kameethatayitatsirini.

¹⁹Nokamantemiro okimitawo iñaawaetzi atziripaeni, riraga theenkatsiri pikemaeyantyaaworini. Okimitaka paerani pipinkathawitarini iwinkatharite kamaari eejatzi eekiro piyaataye panantaworini kaari kameethatatsi, okameethatzi iroñaaka pipinkathateeyerini Tajorensi eejatzi eekiro piyaataye panteeyantyaaworini kameethatayitatsirini, pikameethaperoeyantyaarini.

²⁰Paerani, pikemijantaperoeyawitarini iwinkatharite kamaari pantawitakawo oetarikapaeni, tee pipinkathateeyirini Tajorensi. ²¹Omaanta osheki iroñaaka pipashiwentakagaawo panteeyawitarini: ¿iitaka ipinatemirimi kamaari? Panteeyawitanarini, rootaki piyaatantyaarimi paamariki kaari tsiwakanitatsini.

²²Iroñaaka tekatsi ikantya iwinkatharite kamaari romperateeyeemini eejatzi: tema iroñaaka pipinkathateeyeerini Tajorensi, panteeniri okaatzi ikowaka-

yemiri. Rowameethashireeyemini rirori, ijeekakagaeyemini jenokinta pikanteeta-paatyeeyaani. ²³Pantapiinteeyawitakawoni kaari kameethatatsi, piyaateeyantyaarinimi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta paapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito, rootaki ikaminthaantashitakimirini Tajorensi, ijeekakagaeyashitemini jenokinta, pikanteetapaatyeeyaani. Tema ikaminthaashiiyeeni ikowashita.

**Aririka aapatziyaari Jesoshi tee
omperateeyeeni rojankinarini
Moeseeshi**

7 ¹Noyemijantzinkarite, eerokateeya-kini nojorriyotzinkarite, nokenkithatakagaeyemini. Tema piyotzi aririka ikame asheninka, tekatsi ikanteeya raapatziyeeyaawo ikantawitakaririni kaminagaantsi. ²Noshiyakaawentemiro iroka. Okantzi Iwaperite Tajorensi: “Aririka aye tsinani oemi, kijokiro owanakiri, roojatzi ikamantakya. Tee okameethatzi ookashityaari”. Omaanta aririka ikamaki, ojeekashitanaa, omatero roori antero oetarika okoyiri. ³Omaanta eenirorika oemi, tee okameethatzi oñaathatzimotyaaari paashini shirampari. Aririka ikamaki oemi, ari okameethatzi agae paashini oemi, iroñaakakya tee oñaathatzimotari itaworini oemi. Tekatsi thañeeyaawoni ayeeta paashini. ⁴Eejatzi, noyemijantzinkarite, ikamaki Jesokirishito: eejatzi okimiwitaka pikaateeyakirini, pikamaeyakini. Iroñaaka eero omperateemi rojankinarini Moeseeshi, tema okimiwitaka kamakimi. Omaanta rañaakagaeyeemini eejatzi Tajorensi panteeyantyaaworini maawaeni ikowakagaeyakimirini. Okimiwitaka aakiri paashini oemi, riraga Jesokirishito. ⁵Paerani aapatziyawitarini iwinkatharite kamaaripaeni. Akowa-

piintawitawoni antapiintero kaari kameethatayitatsini, rowaga ithañaapi-thatawitakaeri Tajorentsi. Aritaki akanteeyarini, antapiinteeyironi okaatzi okowakiri awatha, rootaki aateeyantyaarinimi paamariki kaari tsiwakanitatsini. ⁶Omaanta iroñaaka okimitaka akamaeyakini. Eero akenkithashiryaagaeyaawoni ikanteeyirini joriyopaeni, rameteeyarini rirori. Iroñaaka tee antapiintziro okantzirini rojankintzirini paerani okaatzi okowaki awatha, intakya antapiinte okowakagaeyakaerini Ishire Tajorentsi.

**Akyaaryoowentero eero
anantaperotawo kaari
kameethatatsi**

⁷¿Iitaka nokanteeyimiri? ¿Nokantzi-mima tee okameethatzi rojankinarini Moeseeshi? Teewee, tee nokantzimi. Eeromi otzimimi, eero niyotziromi nantayitzirini kaari kameethatatsi. Eeromi okantzimi: “Eero piñaawenatawo rashitayitarini paashinipaeni”, eero niyotziromi kaarira kameethatatsi. ⁸Iyotawitakina tee okameethatzi nokowashiryaaperoyironi oetarikapaeni, niyotawitawo; omaanta eekiro niyaatatye nokowashiryaaperotanakiro oetarikapaeni. Eeromi otzimimi kamina-gaantsi rashi Tajorentsi, eero niyotziromi tee okameethatzi nokowashiryaawitakari. ⁹Paerani, tekirani niyotziromi Kaminagaantsi rashi Tajorentsi, nokimoshiryaashitawitakani. Omaanta roojatzi iyotaantakina eeniro nantani, rootaki nowashiretantakari. Niyotanaki niyaatemi paamariki kaari tsiwakanitatsini. ¹⁰Noetawitaka aririka nanteromi maawaeni okantziri Rojankinarini Moeseeshi nokanteetatyeeyaani nojeekemi jenokinta, omaanta tekatsi nokantya nomonkaatero. Iyotaakina iroñaaka eenitatsi nantani, rootaki

niyaatantyaarimi paamariki kaari tsiwakanitatsini. ¹¹Osheki nokenkithashiryaakiro kaari kameethatatsi, amatawithawitakina, rootaki kaari nomonkaatantaworini okantziri Rojankinarini Moeseeshi. Roojatzi niyotantanaka iyaatakaatyeenami paamariki kaari tsiwakanitatsini. ¹²Ñaakiro, okameethaperotaki Rojankinarini Moeseeshi: rootaki iñaani Tajorentsi, okameethaperotaki.

**Ikantziri iitaka antapiinantawori
kaari kameethatatsi**

¹³Ari okameethatzi Rojankinarini Moeseeshi, omaanta ¿iitaka niyaatantyaarimi paamariki kaari tsiwakanitatsini? ¿Rooma rojankinarini Moeseeshi jatakayenanimi? Kaari, omaanta jatakayenanimi nantakiro kaari kameethatatsi, rootaki niyaatantyaarimi. Tema iyotagaana rojankinarini Moeseeshi tee okameethatzi iroka nantawitakarini. ¹⁴Okameethatki roori, tema Tajorentsi rirootaki jankinatakaantzirori; omaanta naaka, kantakaashitakawo tee nokameethatzi naaka. ¹⁵Tee niyotakota oeta awijimotakinari: nokowawita nojeekemi kameetha, omaanta, tee nomatziro. Nantapiintakiro kaari nokowaperotawita nanteri. ¹⁶Niyotaki tee okameethatzi iroka nantayitakirini, niyotaki okameethatki iroka iyotaantziri Rojankinarini Moeseeshi. ¹⁷Tee nokowawita nanteromi oetarikapaeni, omaanta ashi noyiro tee nokameethatzi, rootaki nanantawori. ¹⁸Niyotaki tee nokameethaperotzi nowathaki. Nokowaperotawitaka nanteromi kameethatayitatsirini, omaanta tee nomatziro. ¹⁹Tee nantapiintziro kameethatatsiri nokowawitari nanterimi, inta eekiro nantapiintanakitziro kaari kameethatatsi kaari nokowawita nanteri. ²⁰¿Iitaka

nantashitantawori kaari nokowawita nantero? Rooma ashi noyiro tee nokameethatzi, rootaki nantashitantakawori.

²¹Aritaki nokantatyaani: nokowawitaka nojeekemi kameetha, omaanta omapokakina eejatztanee nantaneero kaari kameethatatsi. ²²Nokenkithashiryaperotawitakawo najankaneki iñaani Tajorentsi, nokowaperotawitaka nanteromi kameetha ikowakaakinari. ²³Osheki nokenkithashiryaaokotaka nowathakira eenitatsi kaari shinetenani nantero kameethatatsiri. Osheki nokenkithashiryawitakari Tajorentsi, nokowawitaka nanteromi ikowakaakinari. Omaanta tee nomatziro nantero, omapokashitanaana nantaneero eejatzi kaari kameethatatsi. ²⁴⁻²⁵Osheki nashironkaawitaka. Nokenkithashiryawitaka nanteromi ikantakinari Tajorentsi, omaanta ashi noyiro tee nokameethatzi. ¿Ninka amitakotenani eero nantapiinantawo eejatzi kaari kameethatatsi? Tema tee nokoyi niyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini. Rirotaki Awinkatharite Jesokirishito amitakotenani. Rootaki iroñaaka osheki nopasonkitantariri Tajorentsi.

Amitakoeyakaeni Ishire Tajorentsi

8 ¹Rootaki aapatziyeeyantaririni Jesokirishito kameetha, eejatzi kijokiro oyeri, eero rowashironkagae-yeeni. Tema eero iroñaaka antapiinteyironi kaari kameethatatsi akoyiri aari. ²Paerani ashi noyironi nantapiintziro ni kaari kameethatatsi, niyaatemi paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta naapatziyakari rirori, owawijaakotantaanari Ishire Tajorentsi, owañaashiryaaantaanari. Ojeekakagaena iinja janta jenokinta, nokanteetapaa-tyeeyaani. ³Naakiro, tekatsi okantya owawijaakoeyeeni rojankinarini

Moeseeshi: ashi oyiro tee akameethatzi. Tee amonkaateeyironi okantakaeri. Omaanta rowawijaakoeyakaeni Tajorentsi. Rotyaantakiri Itomi jaka kipatsiki, ratziritapaaki, ikimitaperotapaakae aari, omaanta tee rantziro kaari kameethatatsi. Ikamawentakae aaka, ipaashinitakagae eero akimitantaa paerani. ⁴Iroñaaka, aririka aapatziyawo Ishire Tajorentsi, ari amonkaatikiro okantakaeri Iwaperite Tajorentsi. Paerani ashi oyironi tee akameethatzi, tee amonkaatzironi okantakaeri.

⁵Riraga kaari kameethateeyatsini ikenkithashiryaaokopiintawo rantero kaari kameethatatsi. Omaanta riraga yotzirori Ishire Tajorentsi ikowaki rantero okowakaakiriri. ⁶Aririka akenkithashireero akowashitayitarini aari, aate paamariki kaari tsiwakanitatsini. Aririka akenkithashireero okowakaakaeri Ishire, ari ajeekaki kameetha eejatzi kameetha akanteeta-tyeeyaani ajeekimoeyerini Tajorentsi. ⁷Aririka akenkithashiryaaokotero antayiteroni akowakiri aari, atheenkakiri rirori: tee akoyi antayiteroni ikowakagaeyawitakaerini. Rootaki kaari amatantawo antero. ⁸Tee imatziro ikimoshiryaaakayeri rirori maawaeni antapiintayitziroirini oetarikapaeni ikowashitakari.

Tsika ikanta riraga kameethatayitatsirini

⁹Omaantakya eerokapaeni, tee pijeekae-yini iroñaaka okimitaaga okoyiri piwatha, inta okithaatakaapaakimiro eerori Ishire Tajorentsi, rootaki pijeekae-yantaarini kimitaka okowakaakimiri Ishire. Riraga kaari kithaatakotawori Ishire, tee riyotziro Jesokirishito. ¹⁰Osheki pantakiro kaari kameethatatsi, rootaki pikamaeyantyaarini piwatha, omaanta pisheninkatakaririka rirori, iñaaperotakimi Tajorentsi pikamee-

thatzi pishireki, pikanteetatyeeyaani pijeekimoteri. ¹¹Tema rowaga Ishire opiriinteeri Jesoshi. Iroñaaka aririka okithaataakakimi roori, opiriinteeyeemini eejatzi eerori, owañeeyeemini pishireki eejatzi. Ro imatanteemiri pameentakawo. ¹²Iroñaaka, noyemijantzinkarite, atsipeta-shiwitakawo aapatziyawitakari iwinkatharite kamaari, eejatzi atsipetashitawitakawo antero kaari kameethatatsi. ¹³Aririka pantapiintero iroka, piyaate paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta aririka paapatziyawo Ishire Tajorentsi, eero panteero eejatzi kaari kameethatatsi, roojatzikya pijeke jenokinta, pikanteeta-paatyeeyaani.

**Itominteeyakarini Tajorentsi
aapatziyariri Jesoshi**

¹⁴Maawaeni atziri ikithaataakaari Ishire Tajorentsi, riroteeyakini reentsitepaeni Tajorentsi. ¹⁵Pamine, aririka okithaataakaa-kae roori, aakateeyakini itomipaeni rirori eejatzi rishinto. Tee akimitari romperanawo, eejatzi eero athaawantari. Eero akimitaa paerani athaawanteeyawitarini iitarikapaeni. Tema kyaaryo, akanteeri Tajorentsi iroñaaka: “Pawa nashi”. ¹⁶Aririka ayotaki okithaataakaae roori, eejatzi iyotagaeyakaeni, rootaki ayoteeyantakarini reentsiteteeyakaeni Tajorentsi. ¹⁷Aakateeyakinirika reentsitepaeni, ari ipaeyakaeni Tajorentsi maawaeni ikowakaakaeri ojeekimoeyeeni iinja, akimiteeyaarini Jesokirishito. Iroñaaka aririka akimitakoeyakyaarini akemaatsityaawo oetarikapaeni, aritaki iinja akimitakoeyaarini, kameetha ajeekimoeyapaerini Tajorentsi, aweshiryaaawenteeyaarini.

**Iinja eero akenkithashiri
oetarika akemaatsitawitakari
iroñaaka**

¹⁸Iinja kameetha ijeekakaaperoyeeni janta inampiki, kyaaryo ajeekaperote

roojatzi eero akenkithashiri oetarika-paeni akemaatsitawitakari iroñaaka jaka. ¹⁹Ayoteeyakini maawaeni riwetsikaeyakaeni Tajorentsi ijeekakaaperoyakaeni kameetha, eejatzi ipeyee iinja pinkatharitatsini. Raamagaeyaarini maawaeni ikantzi: “¿Tsika okaateka itajonkawenanteeyerini maawaeni reentsitepaeni ayoteeyantaririni?” ²⁰⁻²¹Ratsipetashitakawo ijeekayitakini maawaeni riwetsikaeyakirini Tajorentsi: ikamapiinteeyakini rirori tsimeripaeni, pankirentsiapaeni, maawaeni; eero añagaeri eejatzi iinja. Tekatsi ranteeyawityaani ikamaeyantakarini, omaanta ikamaeyantakarini rantakirini paerani Araani. Riyotaki Tajorentsi iinja eero okimitaa iroñaaka, inta rowameethaperoyeerini eejatzi maawaeni ikaatzi jeekanteeyaworini kipatsi, tema eejatzi ikimitagae aari iinja rowameethaperoyeeni: tema aakateeyakini reentsitepaeni maawaeni. ²²Ayoteeyakini rowashironkaapiinteeyakani maawaeni riwetsikani Tajorentsi, eejatzi ikamaeyini: ikantani, roojatzi iroñaaka. Tema ikimiteeyakawoni tsinani, rowashironkaapiinteeyironi, tema atsikamoonthatziro tsinani aririka okoñaawaanite eentsite. ²³Eero apatziro okaatzi riwetsikakiro Tajorentsi oyeero kitejiri rowameethatero, inta eejatzi aaripaeni aapatziyariri Jesoshi, ashironkagaeyawitakani, oyeero. Tema eeniro akemaatsiteeyakarini, omaanta eenitatsi Ishire Tajorentsi, ojeekantakae ajankaneki amitakoeyakaeni. Omaanta akowaeyakini ikimitakaantaperoyeeni Tajorentsi aaka reentsitepaeni ipaashinitakagae aririka apiriinte. Roojatzi eero akemaatsitaawo oetarikapaeni, eero akamae eejatzi. ²⁴Aririka ayotaki imonkaatero Tajorentsi ikantakaeri, aapatziyakari awijakotantaari. Omaanta tekira ithonkiri, tekira imonkaateyi-

roni maawaeni ikantakaeri aari rootaki oyaakotantyaariri. Omonkaatyaarika, ¿arima oyaakoteero okaatzi ikantakaeri? Eero. ²⁵Aririka ayotaperotaki imonkaateero ikantakaeri, kameetha eekiro aatatyee oyaakotero, eero akantashiryaa.

Amitakoeyakaeni Ishire Tajorentsi, okantziri Tajorentsi ramitakoeyeeni

²⁶Tee ayoperoeyini aari, omaanta amitakoeyakaeni Ishire Tajorentsi. Tee ayoperoeyini amaneri Tajorentsi kameetha, omaanta iyotzi roori Ishire, okantakowenteeyakaeni; kameetha okenkithatakaeri, eero amatziro akimityaawo. ²⁷Riyoperotakae Tajorentsi okaatzi akenkithashiryaari ajankaneki, eejatzi riyotakiro oetarika okantziriri Ishire. Aririka okantakowentakae, iyotakiro maawaeni ikowakaakaeri Tajorentsi, rootaki amanantyaariri, tema rootaki Ishire kantakoteeni.

²⁸Ayoteeyakini aririka anintaperotakiri Tajorentsi, eejatzi aririka antapiintakiro ikowakagaeyakaerini, roojatzi ikantyaani rirori itajonkakoewenteeyeeni. Aririka opomeentsitzimotawitakae, omaanta eero ishinetee owashironkaeya. ²⁹Paeraniperoroña riyotzitakaeni ari aapatziyakaeri rootaki ikantzitantakarini: “Ikameethatanaki aapatziyeeyanarini, ikimiteeyaari Notyomi”. Tema irira rirotaki Jesokirishito. Rirotaki itomipero paeraniperoroña, ijeekitani; rimpaeeteeyakaeni aririka aapatziyeeyarini irira ari reentsiteteeyakaeni aari, akimitaari paashini reentsite Tajorentsi. ³⁰Paerani ikantzitakani: “Neentsiteteeyaarini”, roojatzi reentsitetaperoeyakaeni; eejatzi iñaaproeyakaeni akameethatzi ikimitakaantakae tee antziro kaari kameethatzi. Eejatzi ikantzitakani: “Inja

kameetha ijeekimoeyenani jaka nonampikika”.

³¹Tema okameethateeyakini iroka. Ñaakiro, itajonkawentaperoeyakaeni Tajorentsi: ¿ninka iroñaaka owashironkagaeyeeni? Tekatsi. ³²Tee ithañeeyari Itomi, omaanta rotyaantakiri jaka kipatsiki ikamawenteeyakaeni. Tema ayoteeyakini eejatzi iinja ipapiinteeyeeni aaka maawaeni koetyemoeyakaerini. ³³Tema riyogaeyakaeni Tajorentsi, iñaakae akameethatzi ikimitakaantakae tee antziro kaari kameethatzi: ¿ninka iroñaaka kantatsini eeniro antani? Tekatsikya. ³⁴¿Ninkama kantakoteenika: “Eeniro pantani”? Tekatsi: tema ikamawenteeyakaeni Jesokirishito rowawijaakoeyakaeni. Eejatzi ipiriintanaa, ijeekimotapaeri Ashitariri rakoperoki, ikaatziri ipinkathariwenteeyakaeni, eejatzi raminakowentakae. ³⁵¿Ninkama ookakaeyerinika Jesokirishito inintaperoeyakaeni? Tekatsiroña. Omawitya rowashironkagaeteerika, aririka opomeentsitzimoeyeeni oetarikapaeni, rajaryagaeteerika rowashironkagaetee, aaperoterika atashe, tekatsirika akithaityaari, athaawantayitarini oetarikapaeni, rowamagaetakaerika; omaanta ikantani Jesokirishito, inintaperoeyakaeni. ³⁶Okimita okantzitakarini rojankinateetakirini paeraniperoroña: “Naapatziyakimi Tajorentsi, rootaki rajaryaantapiinteetakinari rowamagaetena. Ikimitakaantena owisha: tema rowamaapiinteeyatizirini maawaeni kitejiri rowantariri”. ³⁷Kyaaryo osheki inintaperoeyakaeni Jesokirishito, ikantani: itajonkawenteeyakaeni, ranaakotakaakaeri maawaeni kowatsiri rowashironkaakae. Tema rootaki aweshiryaawentaperoeyantakaririni. ³⁸⁻³⁹Kyaaryo, tekatsi ookakagaeyenarini ininteeyakaeni: eero imatziro ronampiri

Tajorentsi, kamaaripaeni, pinkathari-paeni, jenokijatzi, kipatsijatzi, maawaeni riwetsikaeyakirini Tajorentsi, eero imatziro. Okantawitya aririka akamaki, eeniroka aŋi, eero imateeyironi iroñaaka, eejatzi eero imatziro iinja. Rooma aapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito, iroñaaka inintaperoyakaeni, eejatzi kijokiro rowaeyakaeni maawaeni.

Tajorentsi riyoyaakiri ninkarika ikowakaakiri irira

9¹⁻³Osheki nokenkithashiryaakotakiri maawaeni nojoriiyotzinkarite. Kyaaryootaki iroka nokantakiri, riyotaki Jesokirishito tee notheeya. Eejatzi okithaatakaakina Ishire, iyotakaakina kyaaryo nokantaki. Netakoperotakari nojoriiyotzinkarite, tee raapatziyari Jesoshi. Aririkami nomateromi nowawijaakoterimi riroripaeni, niyaateetami paamariki kaari tsiwakanitatsini rawijakotanteeyarinimi; niyaaterikami janta, eero noñiirimi naaka Jesokirishito. Naakiro, osheki nokowaperowitaka rawijakoeyeenimi⁴icharineeteeyakarini Ishirayeeri.^a Tema irira reentsiteteeyawitakarini Tajorentsi. Iñeeyakirini itajonkantaki, eejatzi ikemaeyawitakawoni ikantawitariri, riyoteeyawitakawoni Rojankinarini Moeseeshi, riyoteeyawitakani tsika ikantyaami raapatziyarimi, eeniro ikashiyakagaeyakiririni aririka ikemijantaperoteri,⁵rioteeyakini ichariniitenipaeni riraga itakaworini paerani, rioteeyakini ichariniiteni paerani Rotyaantanewo Tajorentsi. Tema rirotaaki Tajorentsi, okameethatzi akanteetateyeyaani añaaeroeyerini eejatzi apinkathataperoyerini maawaeni. Aritaki okantyaani.

⁶Riyoteeyawitawoni Iwaperite Tajorentsi, omaanta tee raapatziyeeyawoni. ¿Itaka kaari raapatziyeeyantawoni? ¿Ramatawita-

kirima Tajorentsi? Teewee, tee ramatawitztiri. Pamine, maawaeni icharineeteni Ishirayeeri tee ikimitaperoeyarini: rooma tee raapatziyeeyarini Tajorentsi maawaeni, inta apaanipaeni.⁷Eejatzi tee ikimitaperoeyarini Awaraamani maawaeni icharineeteni. Tema ikantakirini paerani Tajorentsi: “Apatziro picharinitaperoeyaarini maawaeni icharineeteni riraga Ijaaka”.⁸Iroñaaka nokamantemiro iroka roshiyakawentziri. Tee reentsitetari Tajorentsi maawaeni icharineeteni Awaraamani. Apatziro isheninkaeyakarini riraga icharineeteni Ijaaka.⁹Tema ikantakirini Tajorentsi riraga Awaraama: “Awijaneentsirika apaani ojarentsi roojatzi otzimantakya Jaara otomi”.¹⁰Paashini ojarentsi ikoñaataki Ijaaka. Ikantaka rantaritaki, raaki iina, owaero Riweeka. Roojatzi omotzitakiri, rirotaaki tsiwantzi.¹¹⁻¹³Eenirowa rirori omotzitziri riniro, tekira rantziro kameethatatsiri eejatzi tekira rantziro kaari kameethatatsi, omaanta eeniro ikowakaetakarini Tajorentsi. Irira riyoyaakiri ikantzitakawoni rowaga Riweeka: “Riraga jewatatsini ikoñaatapaaki ipinkatheeteri riraga oyaatapaakyaarini”. Tema rootaki okenkithatakotzitaririni Iwaperite Tajorentsi: “Ikantzi Tajorentsi: ‘Nonintaperoteri Jakoowo osheki, omaanta riraga Isawoori eero nonintaperotziri osheki’”. Ñaakiro, riyotzitari Tajorentsi ikowakaetakaririni: roojatzi imatakaantakari.

Tsika ikantziriri Tajorentsi joriiyo eejatzi kaari joriiyotatsi

¹⁴¿Okameethatzima akante: “Tee okameethatzi iroka rantziri Tajorentsi”? Teewee, eero akantzi.¹⁵Tema paerani ikantakirini Moeseeshi: “Tema naaka kantatsiri ninkarika noneshironkateri, eejatzi ninkarika netakotyaa”.¹⁶Tee

a 9.4 Ishirayeeri eejatzi Jakoowo rirotaaki apitetachari iwaero apaani atziri.

riro atziri kantatsini, inta Tajorentsi. Riyotzi irira ninkarika ineshironkataperoteri. ¹⁷Tema paerani ojankinatakani ikantziririni riraga iwinkatharite ejiipitojatzi: “Nopeyemi pinkatharitatsini, riyoteeyantyaarini atziri osheki notajorentsitaki, eejatzi osheki ipinkathateeyantenarini maawaeni jeekatsiripaeni kipatsiki”. ¹⁸Naakiro, tema rirotaki Tajorentsi kantatsiri ninkarika ikowakaari ineshironkateri. Tema eejatzi rirotaki kantatsiri ninkarika kijoshiretatsiri rajankaneki. ¹⁹Naamaashita iroñaaka pikantena: “¿Arima? Kyaaryorika pikantakiri, ¿iitaka ikijawenantenawori nantayitzirini? Tema nantayitakironi rantakaakinaririrori”.

²⁰Pamine, eeroka atziri: tee okameethatzi pipiyathatyaari Tajorentsi, osheki ipinkatharitzirira. Noshiyakaawentemiro kowitzi. Okantzirima wetsikirori: “¿Iitaka kaari piwetsikantana naari kameetha?” ²¹Rowaga wetsikirori tema rootaki kowakawori tsikarika okanterori kipatsi. Apaani owatha kowitzi. Tema okameethatzi owetsikakiri apaani rooperotatsiri, omaanta paashini tee opantaperotya. ²²Aririka ikowaki Tajorentsi, tema okameethatzi rowashironkaayerini iinja. Tema okameethatzi riyotakagaeyerini atziri eeniro itajorenka. Omaanta tee rowashironka-gaeyirini intsipaete riraga kaari kameethateeyatsini, omaanta imaeritakotashitawo rantayitzirini, tema ikowakiri ikenkithashireeyami ikaminthaantakyaririmi. ²³Omaanta ikaminthaaperotakiri riraga jatatsini jenokinta; ikowakaakiri riyoteeyeni osheki ikaminthaantzi, eejatzi osheki ipinkatharitzirira. ²⁴Riyoyaakiri apanipaeni joriyo riyoteeyantaaririni eejatzi riyoyaakiri apanipaeni kaari joriyyotatsi. Aakateeyakini riyoyayitaki-

rini, ayoteeyantaaririni. ²⁵Tema paerani rojankinatakotzitakaeni riraga Oseeyashi, ikantzi:

“Ikantzi Tajorentsi: ‘Kaari naawita nosheninka, omaanta iroñaaka nosheninkataari. Kaari naawita nonintanewo, omaanta iroñaaka nonintaperoteeri’”. ²⁶Eejatzi janta tsikarika Tajorentsi ikantakiri: “Kaari naawita nosheninka”, iinja ikenkithatakoteeteeri riraga peyaachani ikanteri: “Eerokapaeni reentsitepaeni Tajorentsi, riraga añaaperotatsiri”.

²⁷Eejatzi eenitatsi iroka rojankinatakirini Iseeyashi. Ikenkithatakotakiri joriyyopaeni ikantzi: “Ikaateeyakini icharineeteni Ishirayeeri oshekiperoño. Ikimitakawo opane impaneki roshekiperotaki. Omaanta eero roshekiperotzi awajakotaatsini. ²⁸Iinja imonkaatero Tajorentsi maawaeni ikantakiri: romapokagaeyerini maawaeni theenkantatsiri, rowashironkagaeyerini. Ithotyaperoeyerini, maawaeni”.

²⁹Tema eejatzi rojankinatakirini rirori, ikantzitakani: “Eeromi ikamintheeyeenimi Tajorentsi, riraga antzirori oetarikapaeni, eeromi isheninkateeyeenimi, tema ari ithonkaeyeenimi maawaeni, akimiteeyarinimi riraga joroomajatzini eejatzi riraga komoorajatzini”.

Ikamantziri iitaka kaari raapatziyantari joriyyopaeni

³⁰¿Iitaka eejatzi nokamantemiri? Paerani riraga paashinijatzitatsiri atziri tee ikowaeyawitani rowameethateri Tajorentsi, omaanta iroñaaka raapatziyeeyarini rootaki iñaaperotantakariri ikameethatzi. ³¹Omaanta riraga joriyyopaeni ikowaeyawitani rirori imonkaatayiteronimi ikantayitziririni Moeseeshi ikameethatantyaarimi,

omaanta tee imateeyironi. ³²⁻³³ ¿Itaka kaari iñaaperotantariri riroripaeni ikameethatzi Tajorentsi? Tee rameenteeyarini omaanta ikowaeyawitani rantero oetarikapaeni. Osheki ikompitakawo, tee ikowaeyini raapatziyari Jesoshi. Paerani rojankinateetzironi iroka: “Ikantakotakiniri Tajorentsi Rotyaantanewo: ‘Notyaantawityaanari joriyopaeni notyomi, omaanta ero riyoteeyawakirini. Okimiwitaka rantziwatyaawo mapi, ipariyantaawo; tee riyoteeyirini rivotaki Notyaantanewo, rootaki rowashiretantaari. Omaanta ero rowashireta riraga aapatziyariri, inta riweshiryaawentape-roeyaarini’”.

10 ¹Noyemijantzinkarite janta Oroomaki, osheki nokowapero-taki rawijakoeyenimi maawaeni nojorriyotzinkarite, osheki namana-piintziri Tajorentsi: “Paapatziyakagae-yaarini nojorriyotzinkaritepaeni rawijakotanteeyaari”. ²Niyotaki osheki ikowaeyawitani ikyaaryoowentenirimi Tajorentsi oetarikapaeni rantziniriri, ishintsiteniri maawaeni. Omaanta tee riyoteeyini oetarika ikowakaaperoeyakiririni. ³Tee riyoteeyini tsika ikanteeri Tajorentsi iñaaperotanteeyaarini ikameethatzi. Ikowaeyawitani rowameethatashityaami apaniroeni, omaanta tee ikoyi raapatziyawo okaatzi ikantziro Tajorentsi iñaaperotantakariri ikameethatzi. ⁴Pamine, ipokaki Jesokirishito, ikamawenteeyakaeni. Iroñaaka, aririka aapatziyakaari rirori, ari iñaaperoyeeni Tajorentsi akameethatzi. Atsipeta-shitakawo iroñaaka antayiteroni ikantzi-rini Moeseeshi awijakotanteeyaarimi.

**Tsika akantya
awijakoeyanteeyaarini**

⁵Paerani riraga Moeseeshi ikenkitha-takotakiri riraga kowatsiri rawijako-

tantyaawomi Rojankinarini Moeseeshi: “Eenitatsirika kowatsini imonkaayite-roni rawijakotantyaari, okameethatemi imonkaateeyeronimi maawaeni, ikanteetateyeyaani. Eeromi ikompita-womi”. ⁶Omaanta aririka aapatziyee-yaarini Jesoshi iñaaperotantariri Tajorentsi akameethatzi ero akantzi ajankaneki: “Pomeentsitaka awijako-tanteeyari. Thame aatashiteri Jesokirishito janta jenokinta, aakiteri jaka rowawijaakotanteeri”. Eero akantashita; ⁷eejatzi ero akantashita: “Thame aate tsikarika iyaatzi ishira kamaentsiripaeni inthomaenta kipatsi, apiriinantaariri Jesokirishito, rowawijaakotanteeri”. Eero akantzi. Tema tzinaanaa paerani. ⁸Aririka aapatziyakaari, aritaki awijakotee: ero antayitzironi pomeentsitayitacharini. Tema eeniro jaka iñaani Tajorentsi: kaari pomeentsi-tachani pikenkithatakotero eejatzi pameentyaawo. Rootaki iroka nokama-nantapiintziri: paapatziyari Jesoshi pawijakotanteeyarini. ⁹Aririka pikamanteri paashinipaeni atziri pipinkathatakiri rirori, eejatzi aririka pikenkithashiryaakiro pajankaneki ipiriinteeri Tajorentsi, aritaki pawijakotee. ¹⁰Ñaakiro, aririka ameentyaari riraga Jesoshi ajankaneki iñaaperoyeeni Ashitariri akameethatzi; eejatzi aririka akamanteri paashinipaeni atziri aapatziyakari rirori, aritaki awijakotee. ¹¹Tema okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Eero ipashiwenta riraga aapatziyariri Jesoshi, tema ero ramatawitziri”. ¹²Amonkaatawakagaeyakani: joriyyo eejatzi paashinijatzitatsiri atziri, apintzi Awinkatharite. Ameenteeyakarini, rootaki ipinkathariwenanteeyakaerini, ineshironkateeyantakaerini maawaeni. ¹³Tema eejatzi okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Rawijakoeyeeni maawaeni ameenteeyarini Awinkatharite”.

Osheki itheenkanteeyini jorriyopaeni

¹⁴Eerorika raapatziyari Tajorentsi atziri, ¿tsikama ikantyaaka rameenantyaariri? Eero imatziro. Eerorika ikemakotziri, ¿tsika ikantyaaka raapatziyantyaariri? Eero imatziro. Tekatsirika kenkithatakaantatsini, ¿tsika ikantyaaka ikemakotantyaariri? Eero imatziro. ¹⁵¿Arima imatakiro atziri riyaaete ikenkithatero iñaani Tajorentsi tekatsirika otyaanterini irira? Eero imatziro. Tema okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Tema osheki aweshiryaa-wentakari riraga pokatsiri kenkithatzi-rorini iñaani Tajorentsi, tema añaape-roeyakirini”. ¹⁶Omaanta tee raapatzi-yeyimini maawaeni. Tema rootaki ikantakirini paerani Iseeyashi: “Nowinkatharite, nokamanteeyawitakarini, omaanta eenitatsi osheki kaari aapatziyeyimirini”. ¹⁷Eerorika ikamanteete, eero amatziro aapatziyari Jesoshi. Tema ikamanteetakae ikamawentakae irira, rowawijaakotanta-kaeri.

¹⁸Tema ikemaeyakini maawaeni jorriyopaeni. Kyaaryo, ikemaeyawitakawoni. Tema okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Riyaataki kenkithatakaantatsiri maawaeni kipatsiki, ikemaeyakirini maawaeni jeekatsiripaeni”. ¹⁹¿Tee riyoteeyawakironi jorriyopaeni? Tema ikamantakirini paerani Moeseeshi: “Ikantzi Tajorentsi: ‘Iinja paamakotyaaari paashinijatzitatsiri atziri pimaninteeyawitakarini. Ro pikijantyaariri nowawijaakoeyerinira’”. ²⁰Eejatzi rojankinatakini Iseeyashi: “Ikantzi Tajorentsi: ‘Tee ikowawitena riyotena riraga atziripaeni, omaanta riyoteeyakinani iroñaaka: niyotakaaperoyakirini. ²¹Omaanta riraga jorriyopaeni nokantapiintawitakari, omaanta ipiyathatakina, tee ikoyi

raapatziyena’”. Rootaki rojankinatakinarini riraga Iseeyashi.

Tsika ikantyaaka riraga jorriyopaeni

11 ¹Naamaashita pojampitena iroñaaka: “¿Arima? ¿Eeroma iroñaaka rookaeri Tajorentsi maawaeni jorriyopaeni, riraga reentsiteteeyawitarini?” Eero. Tema naaka jorriyo. Nocharineeteeyakarini Awaraamani eejatzi Irijamiini. ²⁻³Naakateeyakini jorriyo. Tema paerani riyoyagaeyakinani Tajorentsi, roojatzi iroñaaka raakameethateeyantaanarini. Tema piyoteeyakini okantzini Iwaperite Tajorentsi. Okenkithatakotakirini Iriiyashi paerani, ikenkithatakaeri Tajorentsi, ikantziri: “Nowinkatharite, teewee ikameethateeyini irika nojorriyotzinkarite. Rowamaapiintayitakirini riraga kamanantayitziroirini piñaani. Rookakaayiteerini isheninka raapatziyeyawitzimini. Iroñaaka ikowaeyakini rowamaena naari. Apaniroeni naaka naapatziyimi”. ⁴Tema piyoteeyakironi eejatzi rowaga rakanakiriri, ikantzirini: “Eenitatsi ikaatzi jeekatsiri 7.000 shirampari aapatziyaperotanari. Tee rotziwerowashitawo ipinkathatanteeyaworini rirori rowaga Waari iitajorentsi-teeyawitarini paashinipaeni”. ⁵Eejatzi okimitaaka iroñaaka. Eenitatsi eejatzi apaanipaeni jorriyo riraga riyoyaanewo Tajorentsi, ineshironkaeyakirini. ⁶Naakiro, ineshironkaeyakirini, tee ikantziri rantero oetarikapaeni. Ikanteririkami rantayiteronimi oetarikapaeni, tee ineshironkatziiri.

⁷Ari, ¿tsika okantari iroñaaka? Ikowaeyawitakani iñaaperoyerinimi Tajorentsi, omaanta, tee. Iñaaperotayitakirini apaanipaeni: riraga riyoyayitakirini. Omaantakya paashinipaeni, tee ikowaeyini raapatziyaperoyeaarini

Tajorentsi inta romajontyaakiri rajanka-neki. ⁸Tema eejatzi okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Ipeyapithatakiri Tajorentsi ikenkithashiryaantawitari. Iñaayitawitakawoni oetarikapaeni, ikemayitawitakawoni, omaanta tee riyotakotawakiro: tee raapatziyari Tajorentsi. Aritaki ikanteeyani, roojatzi iroñaaka”. ⁹Eejatzi ikantzini Iraviiri: “Riweshiryaawentawitakawo oetarikapaeni, omaanta ramatawiteeyaaeni apaniroeni. Roojatzi ikamaeyeni, ikemaatsiwenteeyaawoni rantayitzirini. ¹⁰Eero iinja ojeeki riyotantari, eero riyoteeyini. Ikantyaani ashi royiro rashironkaeya”.

**Tsika ikantaka joriyo eejatzi
paashinijatzitatsiri atziri**

¹¹Ari itheenkaeyakini joriyopaeni rootaki nojampitantzimiri: ¿Ikijaperoe-yakirinima iroñaaka Tajorentsi rirori, eero ishinetantari rawijakoty? Teewee. Omaanta ranantakawori kaari kameethatatsi rowawijaakoeyantakaririni paashinijatzitatsiri atziri ikowantyaari joriyopaeni ikimiteeyaarini riroripaeni, raapatziyaari Jesoshi. ¹²Itheenkaeyakini, tee ikowaeyini raapatziyari irira, omaanta rawijakoe-yeeni paashinijatzitatsiri atziri. Iinja, aririka raapatziyaperoeaarini joriyopaeni rirori, tema eekiro riyaatayee raapatziyaperoeaarini eejatzi paashinijatzitatsiri atziri rawijakointeeyaarini.

¹³Tee eerokapaeni joriyo. Piyoteeyini rotyaantakina Tajorentsi nokenkithatagaeyakimini. Aririka notsipatyaari nojoriyotzinkarite nokantani nokenkithatakotero nantawaero eejatzi pawijakotantyaari osheki eerokapaeni. ¹⁴Nokowaki nokenkithashiryaakagaeyerini iñaani Tajorentsi nojoriyotzinkarite eejatzi raamaawaeta kaari joriyo, rawijakotagaananteeyarini rirori.

¹⁵Itheenkaeyakini iroñaaka, rootaki kaari iñaaperoeyantarini Tajorentsi ikameethatzi; omaanta eeroka iñaaperoeyakimini pikameethatzi. Omaanta iinja iñaaperoeeyerini rirori ikameethatzi, tema okameethaperotana-ki. Riyaateeyenimi oshekipero janta paamariki kaari tsiwakanitatsini, omaanta iinja riyaatagaanteeyini osheki janta jenokinta, okimiwitaka ipiriinteerimi. ¹⁶Pamine, iñaaperotakirini Tajorentsi Awaraamani ikameethatzi, rootaki riyoyaantakariri icharineeteni-paeni ratziritantyaariri. Noshiyakaawentemiro eejatzi inchato: aririka okameethataki oparitha, tema eejatzi okameethataki owaempeki roori. Okimitaka ikameethatakinini Awaraamani, eejatzi ikimityaari iinja icharineeteni ikameethateeyanakini.

¹⁷Iroñaaka noshiyakaawentemiro eerokapaeni kaari joriyo rowaga inchato oetachari oriiwo. Okameethataki oparitha, omaanta tee okithokitzi owaempekiki. Rootaki ichekanteetawori, rookaeteero. Rayi paashini owaempeki, omaanta roori oriiwoniro. Riyontaakiro roori, rootaki tzimatsini okithoki. Ro oparitha shookayeroni. Rowaga owaempekini ichekaetziro oshiyakaawentziri joriyo; rowaga owakirari oriiwoniro riyontaakiro oshiyakaawentakimi eeroripaeni, tema eeroka kaari joriyo. ¹⁸Iroñaaka eero pikantakaaperota eerori: “Nokameethatzi naaka, tee nokimitari riraga joriyo”. Ñaakiro, tee pijeekashita apaniroeni, eero pimatziro apaniroeni, inta omatakaakimiro Ishire Tajorentsi, kimitaka oparitha oriiwo amitakotakiro owaempeki oriiwoniro. Ari okanta riyotaakaero riraga joriyopaeni ramitakotakae eejatzi riweshiryaakagae-yakaeni. ¹⁹Naamaashita pikantzi: “Rookakiri Tajorentsi joriyo kimitaka

ichekanteetawori owaempeki oriiwo rooma riyontaakinawo. Tema iroñaaka kijokiro royena naaka”.²⁰Kyaaryo, omaanta itheenkakiri, rootaki rookantawitakariri. Paapatziyeeyakarini Jesoshi eeroka, rootaki kijokiro rowaeyantakimirini. Kyaaryoowa pikantakaaperotashitakarira, omaanta okameethatzi pipinkathataperoteri.²¹Pamine, rookakiri riraga Tajorentsi riraga theenkiriri, omawitya rirotki riyoyawitakari. Eejatzi eeroka, kyaaryoowa rookimikari aririka pitheenkiri.

²²Piyoteeyakini ikaminthaantaki Tajorentsi, omaanta eejatzi rowashironkagaeyakirini riraga antzirori kaari kameethatzi. Aririka pikantyaani paapatziyari, ari ikantyaani ikamintheeyemini. Eerorika pikantyaani paapatziyaperotari, rookaneemi eerori.²³Eejatzi riroripaeni: aririka rookaero itheenkirira roojatzi raapatziyeeyarini, ari iñaaperoyerini Tajorentsi ikameethatzi, tema rirotki Pinkatharipero. Okimiwitaka riyontaakiro eejatzi oriiwoki. Tema rirotki rirori kankawenteririni tsikarika ikanteeyerini atziri.²⁴Paerani tee piyoteeyawitarini, omaanta iroñaaka iñaaperoyakirini pikameethatzi. Aririka raapatziyari riraga iyoeyawitarini, tema eejatzi iñaaperoyeerini rirori ikameethatzi.

²⁵Noyemijantzinkarite, eenitatsi nokoyiri nokamantemiri kaari piyoteeyawitani. Ro nokamanantemiri tee nokoyi pikantakaaperoty. Pamine, itheenkaeyawitani riraga joriiyopaeni iroñaaka, omaanta eero roojatzi ikantatyaani. Aririka omonkaatakya raapatziyeeyari Tajorentsi paashinijatzitatsiri atziri, roojatzi omonkaanteeya eejatzi raapatziyanteeyariri riraga Tajorentsi eejatzi joriiyopaeni.²⁶Kyaaryo rawijakoeyeeni iinja, maawaeni irira. Tema paerani okantzini Iwaperite

Tajorentsi: “Ikantzi Tajorentsi: ‘Ijoriiyotaki riraga owawijaakoeyeririni, raapatziyakagaeyaarini isheninka rookakagaeyerini itheenkantzi.

²⁷Nomonkaatero iinja maawaeni nokantzitakaririni ichariniiteni paerani: nowawijaakoeyerini, eero napiiteero nokijantari kaari kameethatzi ranteeyakirini’”.

²⁸Iroñaaka ikijeeyakirini, eejatzi itheenkaeyakirini; rootaki iroñaaka rowawijaakoeyantakimirini Tajorentsi eeroka. Omaanta inintzitarini riraga itakaantakaworini joriiyopaeni, rootaki eejatzi iroñaaka inintaperoyantakaririni maawaeni.²⁹Tee ramatawitantzi Tajorentsi: eero raapithateero oetarika ipaeyakaerini, eero rotsiparyaagaari riraga riyoyakiri.³⁰Paerani tee paapatziyarini Tajorentsi, omaanta iroñaaka itheenkaperoyakirini joriiyopaeni rirori, rootaki ikaminthagaeyantakimirini eeroka.³¹Iroñaaka tee raapatziyari joriiyo, omaanta iinja raapatziyeeyaari eejatzi, ikimiteeyemini eerori. Roojatzi ikaminthaanteeyariri Tajorentsi, ikimitakaanteeyeemini eerori ikaminthagaeyakimini iroñaaka.³²Ikantzi Tajorentsi: “Eeniro rantanipaeni maawaeni atziri, omaanta nokowaki noneshironkaeyerini maawaeni, nowawijaakoeyerini”.

Riraga Paaworo iñaaperoteri Tajorentsi

³³Tema osheki ikameethaperotaki. Eenitatsi riyotantari, osheki riyotzi. Tee amatziro ayotziro ikenkithashiryari rirori, tee ayotayitzironi rantayitzirini.

³⁴Tema rootaki okantziri Iwaperite Tajorentsi: “¿Eenitatsima yotzirori ikenkithashiryari Awinkatharite? ¿Eenitatsima yoteeriri ranantayitaworini oetarikapaeni? ³⁵¿Eenitatsima perini Tajorentsi oetarikapaeni ipantyaariri

okaatzi ikoyiri? Tekatsi. Tema irira ipakae aaka maawaeni, oetarika”.

³⁶Naakiro, rirotaki irira wetsikirori maawaeni. Itajonkakiri maawaeni, ijeekaeyantakarini. Tema rirotaki ashiteeyaririni maawaeni jeekaeyatsirini. Thame iroñaaka maawaeni apinkathataperoyerini, akanteetatyeyaani. Aritaki okantyaari.

**Okaate rantayiterini
aapatziyariri Jesoshi**

12 ¹Noyemijantzinkarite, tema osheki ikaminthaaperoeyakaeni Tajorentsi. Rootaki nokowakaaperotantakimiri eero pantashitawo eerori oetarikapaeni, inta panteniri irira okaatzi ikowakayimiri. Eenirowa pañi, kameetha pijeke riweshiryaawenante-miri: rootaki ikowakagaeyakiririni maawaeni aapatziyariri Jesoshi. ²Eero pikimiteeyarini theenkantatsiri, omaanta paashini pikenkithashiryaagae-yapiinteni. Piyotaperotero ikowakaakimiri Tajorentsi: okameethaperotaki. Aririka pantapiintero iroka, monkaataka: iñaaperoeyemini Tajorentsi pikameethatzi.

Eero pikantakaaperota

³Ikantakina Tajorentsi: “Piyotagaeyemini oroomajatzi”, rootaki nokamanteeyimiorini iroka. Eero pikantakaaperota, eero piitashita panaakoeyakirini paashinipaeni pipinkatharitz. Pikenkithashireeyaani tsika pikantari, piyoteeyeni imatakaaperotakimirika Tajorentsi paapatziyakari Jesoshi. ⁴Pamine tsika akanteeyarini: eenitatsi oki aminantari, akempita akemantari, apaante añaawaetantari, ako oerikantari, aetzi anashitantari, maawaeni. ⁵Eejatzi akimiteeyakarini maawaeni aapatziyeyaririni Jesokirishito: akaateeyakini osheki, asheninka-

tawakagaeyakani. Omaanta inashitayitakani anteeyakirini. ⁶Tema osheki ineshironkaeyakaeni maawaeni. Imatakaagaeyakaeni antayitakironi oetarikapaeni, omaanta inashitayitakani. Eero aperawentawo antayiteroni. Aririka imatakaakimiro pikenkithatakayeri atziri, paapatziyaperotyaaari kameetha pikenkithatakaantyaariri irira. ⁷Aririka imatakaakimi petakotyaaari paashinipaeni, ari pantero petakotyaaari kameetha. Aririka imatakaakimi piyotaante, ari piyotaante kameetha. ⁸Aririka imatakaakimi piweshiryaayaari paashinipaeni, ari kameetha piweshiryaakagaeyaarini. Eejatzi aririka ikantemi pipashitayaarini ashironkaenkari oetarikapaeni, pipaperoteri: eero pishampitsitzi. Aririka pamtakoteri paashinipaeni, eero piperatari, inta pishintsite pamtakoteri. Aririka pineshironkateri paashinipaeni, piweshireeyeyani.

⁹Pinintaperoyerini paashinipaeni kameetha, eero pikantashitari: “Nonintakimi”, omaanta pinintaperoteri. Eero poejokirotawo kaari kameethatayitatsini, omaanta pikowaperote pantayiteroni kameethaperotatsiri. ¹⁰Pinintaperotawakagaeyani maawaeni: tema pikimitawakagaeyakani, paapatziyeyarini Jesoshi. Pikowaperoeyeni pipinkathatawakagaeyani paashinipaeni. ¹¹Eero piperata, omaanta pikowaperoeyeni pishintsite panteniri Awinkatharite maawaeni ikowakagaeyemirini. ¹²Piyoteeyakini imatakimiro Tajorentsi maawaeni ikantakimiri: iroñaaka piweshiryaawentyaawo. Aririka opomeentsitzimotemi oetarikapaeni, pimaeritakotashitawo inta pikanteri Tajorentsi: “Pamtakotena”. Tema okameethatzi pikantyaani pamaneri Tajorentsi. ¹³Pipapiinteri piyemijantzinkarite koetyeemotari.

Paakameethatapiinteri ninkarika areetemini.

¹⁴Pikanteri Tajorentsi ikamintheeyerini kijeeyakimirini, eero pipiyatari.

¹⁵Aririka ikimoshiryaanaki atziri, pitsipatanakyaari pikimoshiryaaperotanaiki eerori. Aririka rowashiretya atziri, aritaki pitsipatanakyaari powashiretya piweshiryaantanakya. ¹⁶Paakameethatawakagaeyaani maawaeni atziripaeni. Eero pikantakaaperota inta paakameethateri owashironkaenkaripaeni pineshironkateri. Eero pikantzi: “Naaka yotzinkaripero”.

¹⁷Aririka rantzimotemiro pisheninka kaari inimotzimi, eero pipiyatari. Kameetha pijeeki riyoteeyantemirini atziri pikameethataki. ¹⁸Eero pipiyawaantetari paashinipaeni. Pikowaperoeyeni paakameethateeyerini paashinipaeni, maawaeni. ¹⁹Noyemijantzinkarite, osheki nonintaperoeyakimini. Eero pipiyatari owashironkaawitemini. Rirokya Tajorentsi piyakowentemini. Tema paerani rojankinatakankironi Iwaperiteki, ikantakini: “Naaka piyawenteemini, naaka owashironkagaeyeririni. Tema naaka Piwinkatharite. ²⁰Aririka ayeri kijakimiri itashe, piperi rowanawo roya. Aririka imiritaki irira, pipakoteri imiri. Pantakirorika iroka, roojatzikya ipashiwenantanakya, eerokya rapiiteero ikijeemi eejatzi”.

²¹Eero pathaagawo kaari kameethatayitatsini antakayemiro oetarikapaeni, omaantakya pikaminthayeri paashinipaeni, poñaayeri kameethatayitatsirini.

Okameethatzi apinkathateeyerini pinkathariwenteeyeerini

13 ¹Pathaagakoperoeyaarini maawaeni jewatatsiripaeni: tema rirotaki Tajorentsi kowakaakiriri reewawenante. Eeromi ikowakaerimi, eeromachee reewawenantzimi. ²Riraga

piyathatariri jewatatsiri, eejatzi ikimitakiri Tajorentsi, ipiyathatakari irira. Tema rirotaki kowakayiriri reewawenantzi. Inja rowashironkagaeyerini maawaeni piyathateeyakaririni. ³Riraga jeekatsiri kameetha tee ithaawantari pinkathari, intakya riraga antapiintziorori kaari kameethatatsi. Eerorika pikoyi pithaawantyaari pinkathari, pijeeki kameetha; pijeekirika kameetha, tekatsi ikantemi. ⁴Kyaaryo, ikowakaakiri Tajorentsi ipinkathariwenantzi pijeekayantyaarini kameetha. Omaanta teerika okameethatzi pantayitzirini, ari pithaawantakyaari. Tee ratsipetashita ipinkathariwenantzi. Ikwakaakiri Tajorentsi rowashironkagaeyerini maawaeni antziorori kaari kameethatatsi. ⁵Tee akoyi rowashironkagaeyeeni Tajorentsi, omaanta akowaki antero inimotziriri, rootaki okameethatantari apinkathateri pinkatharipaeni.

⁶Rootaki eejatzi pipagaanantari pinkatharipaeni piyorikite. Pipinatakiri ranantyaawori ikowakayiriri Tajorentsi: ipinkathariwenteeyakimini. ⁷Pipinateeyeerini maawaeni okaatzira pireewitaririri: pipaeri koriki, impoeshito oetarikapaeni. Pikemijantaperoeyerini eejatzi pipinkathateeyerini.

Kameetha anintawakaaperoeyaani, maawaeni

⁸Eero pireewitayitzirini atziri oetarikapaeni, inta pinintaperotawakagaeyaani. Aririka anintawakagaeyaani, amonkaatayiteroni rojankinatayitzirini Moeseeshi, maawaeni. ⁹Ikaminaakini: “Eero piñaathatzimotawo piina paashini tsinani, eero piñaathatzimotari piimi paashini shirampari, eero powamaantzi, eero pikoshitzi, eero piñaawenatawo rashitayitarini paashini atziri”. Osheki eejatzi ikantakirini. Eejatzi ikantakini: “Pikimitaaga eeroka pikaminthaaga,

eejatzi pikimiteeyirini paashinipaeni pikaminthagaeyerini, pinintaperoyeeyirini”. Aririka anteeyakironi iroka, tema amonkaatakiro maawaeni ikantakirini Moeseeshi. ¹⁰Aririka anintashireperoteri paashini atziri, tekatsi akantya akijashi-reeri tema amonkaatakiro maawaeni ikantzirini Moeseeshi.

**Eero ojamanitzi ipiyashitaate
Awinkatharite**

¹¹Eero ojamanitzi ipiyashiteeyeeni Awinkatharite ragaeyantaateerini atsipateeyantyaaririni. Paerani aapatziyantakaririni, aetashiteeyawitakarini, ari ojamanitanaki ipiyanteeyari. Iroñaaka aamagaeyakarini, rootaki okameethatantari ajeeke kameetha. ¹²Aririka antapiintero kaari kameethatatsi, kimitaka ajeekaki tsiteniriki, amanantawori antayitzirini. Aririka ajeeki kameetha, kimitaka ajeekaki kitejiriki, tee apashiwentakaawo antayitzirini. Ari iroñaaka oshiyawitakawo rooteentsi okitejitee, tema rootzimateentsirika ipokae Awinkatharite eejatzi. Eero antapiintziro iroñaaka kaari kameethatayitatsini, inta okameethatzi ajeekaeyeni kameetha. ¹³Thame iroñaaka kameetha ajeekaeyeni. Eero antayiteeroni kaari kameethatayitatsini, eero ashinkiteeyaani, eero añaathatawo kaari ayi, eero oñaathatari kaari ayi, eero akijawakagaa, eero añaawenataperotzitari rowaagawo paashini atziri, ¹⁴eero antayitzironi kaari kameethatatsi akowayitzirini eejatzi akenkithashiryayitzirini. Omaantakya thame akanteri Awinkatharite Jesokirishito ramitakoyeeni kameetha ajeekaeyantyarini.

**Okameethatzi
raakameethatawakagaeyaani
maawaeni atziri**

14 ¹Ikowakirika paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi ikaateeyemini piñaaperoeyerini Tajorentsi, ari paakamee-

thateeyawakirini. Tekirarika riyotaperotayiteroni maawaeni ikowakagaeyakaerini Awinkatharite, omaanta eero pipiyawaantetakotari okaatzi riyotawitari rirori. ²Noshiyakaawentemiro. Eenitatsi kantatsiri okameethatzi owaeyaarini iitarikapaeni: iwatha, shinki, chochokipaeni, maawaeni. Omaanta eenitatsi paashini kaari yotaperotatsi: iitawitachari tee okameethatzi oyaari iwatha. ³Pametari eero ka powapiintari iwatha, eero pimanintaneentziri riraga kaari owari. Eejatzi, teerika powapiintyaari iwatha, eero pikantzi: “Tee ikameethatzi riraga owariri iwatha”. Tema riroteeyakini itomipaeni Tajorentsi, iñaaperoeyakirini rirori ikameethatzi. ⁴Tema rirotaki Tajorentsi Iwinkatharite. ¿Okameethatzi pikante eerori: “Tee ikameethatzi rirori, tee raapatziyaperotari Iwinkatharite”? Tema Tajorentsi kantawenterini rirori okameethatzi riraga rantayitakirini, eejatzi ramitakoteri rantayitakironi kameethatayitatsirini. ⁵Eejatzi eenitatsi paashini kantayitatsirini: “Tee omonkaatawakagaeyani kitejiripaeni, inashitakagaeyawoni apaanipaeni kitejiri añaaperotaperotantyaariri Tajorentsi”. Iriira paashini ikantzi: “Okameethateeyini maawaeni kitejiripaeni añaaperotantyaariri, tee inashitayitani”. Ari okameethatzi piyoteeyeni oetarika pikoyiri eerori, omaanta eero pikantawakaawentawo kitejiripaeni. ⁶Riraga kantatsiri: “Ninashitakagaawo apaanipaeni kitejiri noñaaperotantyaariri”, tema ikowaki ipinkathateri Awinkatharite. ¿Iitaka athañaakotantyaariri? Riraga paashini, rowari iwatha, ipaasonkitziri Awinkatharite, eejatzi ipinkathatzi. ¿Iitaka athañaakotantyaariri? Eejatzi riraga kaari owari iwatha, ipaasonkitziri Awinkatharite eejatzi ipinkathatzi rirori. Tema eejatzi okameethatzi.

⁷Tee ajeekawaetashita apaniroeni aaka iroñaaka anantyaawori akowayitzi-

rini. Eero akantashita oetarika antayite-rini iroñaaka, eejatzi tsikarika okaate akamantyaari. ⁸Iroñaaka aŋeeyatyeeni aari, kameetha apinkathateeyirini Awinkatharite, anteniri rirori maawaeni ikowakagaeyakaerini. Rirotaki kowaka-gaeroni tsikarika okaate akame, omaanta akantatyeeyaani apinkathateeyirini. Ikantani ipinkathariwenteeyirini añaatsiri eejatzi kamaentsiri, maawaeni. ⁹Ikowaki Jesokirishito ipinkathari-wenteeyirini añaatsiripaeni eejatzi kamatsiripaeni, rootaki ikamantakarini eejatzi ipiriinantaari. ¹⁰¿Iitaka pikanta-kotantakarini piyemijantzinkarite: “Tee ikameethatzi”? ¿Iitaka pikiñaanikowen-antayitakaririni? Eero pipeyakotziro iroka: iinja aŋagaeririka Tajorentsi, roojatzi ijeekanaki Jesokirishito iwinkatharimentoki ikananteeri okameethatzi-rika anteeyakirini aari. ¹¹Iroka ikantzi Awinkatharite Iwaperiteki: “Nokantani nañaaperotzi naaka, kyaaryootaki iroka nokamantemiri. Iinja rotziwerowashi-teeyenani maawaeni atziri ipinkathateeyenani. Ikanteeyenani: ‘Eeroka Tajorentsipero’”. ¹²Kyaaryo, aŋagaeyeerini eejatzi, ari akamanteeyerini maawaeni okaatzika antayitakirini jaka kipatsiki, roojatzi ikantakoeyantakarini okameethatziroka antayitakirini.

**Kyaaryoowa, pantakaerikari
piyemijantzinkarite kaari
kameethatzi**

¹³Ari iroñaaka tee okameethatzi akantakotantarini ayemijantzinkarite oetarika, akante: “Tee okameethatzi rantayitzirini rirori”. Kyaaryoowa, pipakaakaerikarira raapatziyari Jesoshi. ¹⁴Riyotaakina Awinkatharite Jesoshi, rootaki niyotantakarini okameethataki maawaeni rowaetayitarini. Okameethatzi oyaari iwatha. Omaanta riraga iitashitachari: “Tee okameethatzi oyaari

iwatha”, ari okameethataki eero rowantari rirori; rooma tee okameethat-zimotziri aririka rowakyaari rirori. ¹⁵Eejatzi eerori, aririka poyimotyaari piyemijantzinkarite ipinkakirira rirori, aritaki powashiretakaakyaari: tee okameethatzi. Aritaki pikenkithashiryaakaanakyaari, tee pinintaperotziri. Tema ikamawentakiri Jesokirishito rirori, iroñaaka eero pitheenkakaeri. ¹⁶Piiteeyawitani okameethatayitakini pantayitakirini, omaanta kyaaryoowa, ikantzimawentzimirokari paashinipaeni. ¹⁷Aririka apinkathatakiri Tajorentsi, eero akenkithashiryaayitzirini owayitarini eejatzi irayitzirini; omaanta akemijantaperotero Ishire Tajorentsi akameethatantyaari, ajeekantyaari kameetha, akimoshirewenteeyantyaaworini rowaga Ishire. ¹⁸Aririka kameetha akemijantaperotakiro, ari kameetha antawaeteniri Jesokirishito. Roojatzi iñaaperoyeeni Tajorentsi eejatzi maawaeni atziripaeni akameethatzi.

¹⁹Thame iroñaaka aakameethateeyerini ayemijantzinkarite, maawaeni; eejatzi ikimitee rirori, raakameethateeyeeni. Eejatzi ayotaawakagaeyaani kameetha aapatziyaperoyantyaaririni. ²⁰Piyoterika ari pookakaakiri atziri raapatziyari Jesoshi tema poyimotakarini iwatha, okameethatzi eero poyimotari iwatha. Kyaaryo okameethatzi oyaari iitarikapaeni, omaanta tee okameethatzi ookakayeri atziri raapatziyari Jesoshi. ²¹Tee okameethatzi pantero oetarikapaeni pookakaantyaariri atziri raapatziyakari Jesoshi: eero powashitari iwatha, eero pirashitawo pyaarentsi eejatzi kepishaari, oetarikapaeni, maawaeni. ²²Aririka piyotaki ishinetakimiro Tajorentsi oetarikapaeni, eero pikantakowenanteeyarini riraga kaari ametawo, eero pikantawakaawentawo. Aririka

piyotaperotaki okameethataki pantayitakirini, tema ari pikimoshiryaaperotana. ²³Omaanta piiterika tee okameethatzi oetarikapaeni rantayitzirini piyemijantzinkarite, eero pantashitawo eerori, otzimikari pantani. Teerika piyotzi ikowakaakimiro Tajorentsi pantero, tee okameethatzi pantashityaawo.

**Pikenkithashiryaakotyaaari
piyemijantzinkarite, eero
pikenkithashiryaakotashita
apaniroeni eeroka**

15 ¹Ñaakiro, aririka aapatziyaperotakyaari Jesoshi eejatzi ayoteeyakini okameethatayitakini iroka nokenkithatakotakiri, omaanta okameethatzi akenkithashiryaakoeyaarini riraga kaari shintsishireperotsini, tekira riyoperotzironi kameetha Iwaperite Tajorentsi. Eero antashitawo akowakaayitarini aari, ²omaanta akenkithashiryaakoeyerini ayemijantzinkarite, ikimoshireeyantyaarini riroripaeni. Eejatzi amitakoeyerini riyoperotantyaari, raapatziyaperotantyaariri. ³Tema eejatzi riraga Jesokirishito, tee rantashitawo ikowakari irira. Tema rojankinatakotzitanani paerani: “Riraga Jesokirishito ikantziri Iriri: ‘Ikijeeyakinani maawaeni kijeeyakimirini eerori’”. ⁴Rowaga Ishire Tajorentsi ojankinatakaakiri paejatzitani ayoteeyantyaaworini kameethatayitatsirini antayiterini, eshiwenantyaawori pomeentsitzimoyiterini oetarikapaeni, aweshiryaawenantaariri Tajorentsi, eejatzi ayotaperotantyaari iinja ajeeke kameetha janta inampiki. ⁵Nokowaki Tajorentsi ramitakota-piinteeyakaeni eshiwenantakawori akemaatsitayitakarini oetarikapaeni, eejatzi riweshiryaakagaeyakaeni. Nokowaki iroñaaka ramitakoeyemini

paakameethatawakagaeyaani. Rootaki ikowakagaeyakimirini Jesokirishito eejatzi. ⁶Tema amonkaatawakagaeyakyaani akanteeyeni: “Tema ikameethataki Pawa Tajorentsi eejatzi Awinkatharite Jesokirishito”. ⁷Tema raakameethateeyakaeni irira. Iroñaaka pikimiteeyaarini, paakameethatawakagaeyaani maawaeni, iñaaperoyantyaaririni atziri Tajorentsi ikameethatzi.

⁸Paerani ipokantakari Jesokirishito jaka kipatsiki, retakoeyakarini ijoriyotzinkaritepaeni riyoteeyantakarini tee ramatawiteeyirini Tajorentsi. Eejatzi riyotakagaeyakirini imonkaateeyeroni maawaeni ikantakiririni ichariniiteni paerani. ⁹Eejatzi ikowakaakiri riyoteeyeni paashinijatzitatsiri atziri ineshironkaeyakirini, ikanantyaari rirori: “Tema ikameethataki Tajorentsi”. Rootaki okantzirini Iwaperite Tajorentsi: “Nokamanteeyerini paashinijatzitatsiri atziri: ‘Ikameethataki Tajorentsi, thame omampaawenteeyaarini’”. ¹⁰Eenitatsi paashini Iwaperite Tajorentsi kantatsiri: “Tee eeroka naawita joriiyo, omaanta pikaateeyerini rirori piweshiryawenteeyaarini Tajorentsi”. ¹¹Paashini eejatzi rojankinataki, okantzi: “Maawaeni kaari joriyotatsi ikanteeyeni: ‘Tema ikameethatzi Tajorentsi’. Piñaaperoyeerini maawaeni”. ¹²Eejatzi riraga Iseeyashi rojankinatzi: “Itzimini icharineeteni Isayii, ipoke ipinkathariwenteeyerini paashinijatzitatsiri atziri, riyoteeyakini rowawijaakoeyerini”. ¹³Tema ayoteeyakini imonkaateeniro Tajorentsi maawaeni ikantakaeri. Pameenteeyakarini, rootaki nokowantakari roemoshirenkaeyemini, kameetha ijeekakagaeyemini. Roojatzi otajonkawenteeyemini Ishire Tajorentsi piyotaperotantyaari eero ramatawitzimi Tajorentsi, ithotyakimiro maawaeni ikantakimirini.

**Osheki ikowaki Paaworo
ikenkithate**

¹⁴Iroñaaka, noyemijantzinkarite, niyotaki pikameethateeyakini, eejatzi piyoperoeyakironi iñaani Tajorentsi pimateeyantakaworini piyotaawakagae-yakawoni. ¹⁵Iroñaaka osheki nojankinateeyakimironi, nokenkithashiretakaakimiro maawaeni iroka eero pipeyakotantawo. Kyaaryo, ineshironkatakina Tajorentsi, ¹⁶rootaki rotyaanantakinari nokenkithatakagaeyerini riraga kaari jorriiyotatsi. Nokamanteeyakirini atziri tsika ikanta Jesokirishito rowawijaakoe-yantakaerini. Roojatzi owameethaperoeyakirini Ishire Tajorentsi maawaeni raapatziyari Jesoshi, roojatzi raakameethateeyakirini Tajorentsi. ¹⁷Rootaki niweshiryaaawenantakimiri: riyoyaakina Jesokirishito nokamanteeyakimini tsika ikanta Tajorentsi. ¹⁸Eero nokenkithatakotashitayitawoni oetarikapaeni, apatzirokya nokenkithatakotero imatakaakinari. Riraga paashinijatzitatsiri atziri iñeeyakinani, eejatzi ikemaeyakinani, rootaki raapatziyantayitaaririni Jesokirishito. ¹⁹Otajonkakaakina Ishire Tajorentsi, nomatayitantaworini oetarikapaeni kaari iñaapiintzi atziri paeni.

Ari nokenkithatakagaeyakirini atziri paeni janta, nitanakawo nokinani Jerojareeki, tema nothotyaanakiro maawaeni nampitsikipaeni roojatzi nareetantaka janta Iriiriyaki. Nokamanteeyakirini tsika ikanta Jesokirishito rowawijaakotantzi. ²⁰Nokowaperotaki nokenkithatakagaeyerini riraga kaari iyotakoeyiririni irira. Tee nokoyi napiitakotapaeri naari tsikarika paashini atziri ikenkithatakotakiri. ²¹Tema okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Ikemero riraga kaari kemakowitawori; riyoteeri riraga kaari

yotawitariri”. ²²Ari osheki nokenkithatakagaeyakirini kaari yotatsi, rootaki kaari nareetanta pijeekira eerori.

²³Omaanta nothotyaagaeyakironi nampitsi jaka, nokenkithatakagaeyakirini jeekayitatsirini, eejatzi osheki ojarentsi nokowawita noñeemimi, ²⁴rootaki niyaatantyaari iinja pinampiki. Tsikarika okaate nojeekimoeyanakimini roojatzi nawijantanakya janta Eshipaañaki. Nokowaki eejatzi pamitakotena nowaaganakya janta.

²⁵Omaanta nitapaentyaawoota niyaatapaente Jerojareeki, nagaeyanakinirini ayemijantzinkarite ²⁶iyorikite ipakaantziriri riraga masherooniyajatzieejatzi riraga akaayajatzii. Ipiyoteeyiniririni ashironkaenkari koriki. ²⁷Aritaki ikowakaakawo ineshironkaeyerini jorriiyopaeni janta Jerojareeki. Tee isheninkawitari, omaanta tema riroteeyakini itakariri ikamanteeyakirini tsika ikantyaari rawijakotanteeyaarini. Ikanteeyini: “Tema rirotaki aapatziyaka-gaeyakaerini jorriiyopaeni, rootaki okameethatantari iroñaaka akaminthagaeyerini rirori. Apaeyerini koriki ramananantyaawori koetyeemotakariri”. ²⁸Aririka nopapaakiri koriki ipiyoteeyiniririni, ari niyaate pinampiki. Roojatzi nowaaganeeya, roojatzi Eshipaañaki. ²⁹Niyotaki aririka nareetapaakimi nokenkithatakaapaakimi piweshiryaa-wentaperotantyaariri Jesokirishito.

³⁰Iroñaaka, noyemijantzinkarite, tema akimitawakagaeyakani aapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito, eejatzi iyotagaeyakani Ishire Tajorentsi anintaperotawakagaeyakani. Nokowaki iroñaaka pamaneri Tajorentsi pikanteeyerini ramitakotena, ³¹eero raantana riraga theenkantatsiri janta Joreeyaki. Eejatzi pikanteri riyotagaeyerini riraga jerojareejatzi ikimoshirewenantyaariri koriki ipakaantziriri iyemijantzinkarite.

³²Roojatzi aririka ikowakayena Tajorentsi, nareeteeyapaakimini, osheki nokimoshiretapaaki. Eejatzi osheki oemoshirenkawakagaeyaani maawaeni. ³³Tema ijeekakagaeyakaeni kameetha Tajorentsi, maawaeni. Nokowaki kijokiro rowaeyanakimini. Aritaki okantyaari.

Riwethateeyarini oroomajatzi

16 ¹Iroñaaka nokamantemi: iinja iyaatashitemi oñeemi ayemijantzinkawote Jeevera. Opoñaaka Shinkereeyaki, osheki etakoeyakarini aapatziyariri Jesoshi janta. ²Nokoyi paakameethateeyawakironi, tema rootaki aapatziyariri Awinkatharite. Petakoeyaawoni, pipayitawakironi maawaeni koetyeemotyaaworini. Tema etakoeyakarini osheki ayemijantzinkarite; eejatzi naari, etakotapiintakina. ³Niwethatawo Pirishiira eejatzi riraga Akiirishi. Osheki ramitakoeyakinani rirori nantawaeteeyinirini Jesokirishito. ⁴Paerani rooteentsi rowamagaetenami, omaanta owawijaakotakina Pirishiira eejatzi riraga Akiirishi. Owawijaakotantakinari, rooteentsi rowamagaeteromi roori, eejatzi oemi. Osheki nopaasonkiteeyakironi: naari eejatzi maawaeni ayemijantzinkarite jaga, riraga kaari jorriyoteeysatsini. ⁵Niwethateeyarini maawaeni aapatziyariri Jesoshi piyotapiinteecharini jaga opankoki. Niwethatari eejatzi Epeneto, nonintaperotakiri rirori. Paerani nokenkithatakantakariri riraga aashiyajatzi, rirotaki jewateentsiri raapatziyanakari Jesokirishito.

⁶Niwethatawo Mariiya, tema osheki etakoperoeyakimini roori. ⁷Niwethateeyarini notsipaminthari Antorooniko eejatzi Jooniyashi. Paerani notsipateeyakarini romonkyagaetakina omonkyagaamentotsiki. Osheki

iñaaperoeyakirini riraga rotyaantanewopaeni Jesokirishito. Reewateeyakinani naari, raapatziyaperotakari Jesoshi paerani. ⁸Niwethatari Ampiiiryashi, raapatziyakari riraga Awinkatharite, osheki nonintaperotakiri rirori.

⁹Niwethatari Orowaano, osheki ikaateeyakinani nokenkithatakotakiri riraga Jesokirishito. Eejatzi rirori Eshitaakishi, niwethatari; osheki nonintaperotakiri.

¹⁰Eejatzi niwethatari Apeereshi; riraga Jesokirishito osheki iñaaperotakiri ikameethatzi, tema osheki ikemaatsitawentziniri. Niwethatari Arishitooworo, eejatzi maawaeni jeekatsiri ipankoki.

¹¹Niwethatari nojorriyotzinkarite Erooriyo. Niwethateeyarini riraga aapatziyariri Awinkatharite riraga jeekatsiri ipankoki rashi Narishiisho.

¹²Niwethateeyawoni Terijeena, eejatzi Terijoocha, tema roojatzi antawaetziniriri Awinkatharite. Eejatzi okimitaka Peereshira, niwethatawo. Osheki nonintaperotakiro. ¹³Niwethatari Roojo, riraga aapatziyaririroña Awinkatharite. Eejatzi niwethatawo riniro, osheki etakotakina nokimitakaantakawo rorana. ¹⁴Niwethateeyarini Ashiinkirito, Jerekoonte, Reemashi, Patoroowashi, Eeremeshi, eejatzi maawaeni ayemijantzinkarite tsipateeyaririni. ¹⁵Eejatzi niwethateeyarini Jirooroko, Joorya, Neeryo, eejatzi ritsiro, rowaga Oriimpashi, eejatzi maawaeni aapatziyeyaririni Jesoshi tsipateeyaririni, maawaeni. ¹⁶Piwethatawakaya, paakameethaperotawakagaeyani. Riwethateeyimini maawaeni aapatziyeyaririni Jesokirishito jeekatsiri paashinikipaeni nampitsi.

¹⁷Iroñaaka nokantemi, noyemijantzinkarite: piyoteeyerini riraga iyotagaeyiririni ayemijantzinkarite ikantawakagaeyani, eejatzi piyoteeyarini antakayiriri kaari kameethatatsi,

eejatzi kantzimiri: “Tee okameethatzi paapatziyawo iroka riyotagaeyakimirini”. Eero pitsipateeyarini, eero poyaateeyirini. ¹⁸Tee rantziniri rirori ikowakagaeyawitaririni Awinkatharite Jesokirishito, omaanta rantashiteeyawoni ikowayitzirini rirori. Kameetha iñaawaetawita, omaanta ikowaki ramatawiteeyerini kaari tzimatsini riyotantari.

¹⁹Riyoteeyakimini atziri pikemijantaperotakiri Awinkatharite, rootaki niweshiryaawenantakimiri. Omaanta nokowaki piyotaperoeyeni pantero maawaeni kameethatayitsirini; omaanta roori kaari kameethatatsi, eero pantaneentziro eechonkiini. ²⁰Tema Tajorentsi jeekakagaeyimirini kameetha. Eero ojamanitzi ranaakotaperoteri Jatanaashi eero rantakaanteemi eejatzi kaari kameethatatsi. Nokowaki iroñaaka ineshironkaeyemini Awinkatharite Jesokirishito. ²¹Riwethateeyimini Temoteeyo; itsipatakina nantawae-teeyinirini Jesoshi. Eejatzi riwethateeyimini notsipamintari Rooshiyo, Jasoo, eejatzi Soshiipatere. ²²Naaka Teereshiyo jankinatziniriri Paaworo iroka. Eejatzi naari, aapatziyariri Awinkatharite. Niwethateeyimini naari. ²³Eejatzi riwethateeyakimini rirori Kaayo. Nojeekimotziri jaka ipankoki. Eejatzi ipokapiintzi aapatziyariripaeni Jesoshi jaka ipankoki, osheki raakameethatee-

yakinani, ineshironkaeyakinani. Riwethateeyimini Eraashito, riraga kempoyeeyiniririni iyorikite jeekatsiri jaka. Eejatzi riwethateeyimini ayemijantzinkarite itachari Kowaarito. ²⁴Nokoyiri Awinkatharite Jesokirishito ineshironkateeyemini maawaeni eeroka. Aritaki okantya.

Ikaatakiro rojankinari

²⁵Thame iroñaaka apinkathateeyerini Tajorentsi. Rirotaki matakaakimiri pikemijantaperotantakariri, aririka amementaperoeyakyaawoni iroka nokenkithatakotakimiri Jesokirishito. Paeraniperoroña tee riyoteeyini riraga itakaantaworini ari ipokaki rirori rowawijaakoeyeeni. Tee ikamantzirini Tajorentsi, ²⁶omaanta iroñaaka riyotakagaeyakaeni. Rojankinatakaakirini riraga kamanantayitzirorini iñaani paerani, eejatzi iroñaaka rotyaanteeyakinani naari nokamanteeyakirini maawaeni atziripaeni: “Okameethatzi paapatziyeeyarini Tajorentsi”. Tema okameethatzi aapatziyaperotyaari rirori, tee ikamanitzi irira, ikantatyaani rañi. ²⁷Osheki riyoperotziroña apaniroeni rirori. Thame, maawaeni aapatziyeeyarini Jesokirishito, akanteeyeni: “Tema ikameethaperotaki Tajorentsi”. Aritaki okantyaani.

Naaka ojankinatzimirori:

Paaworo